

Šiandien ir rytoj

LIETUVOS okupacijos pirmasis dešimtmetis buvo laisvės kovotojų smerkimo, dergimo, niekinimo ženkle. Tai buvo metai, kada kraujo klanai nesusėję išgausti miškuose, ir pamestų patvoriuose sužalotų partizanų lavonai, neišblėso žmonių akyse.

To dešimtmečio periode okupantui ir talkininkams reikėjo stiprios, su gyvenimo faktais nesiskaitančios propagandos prieš laisvės kovotojus. Iš to periodo jiems buvo atrastas "bandito pavadinimas. Turint galvoje, kad toks pat "bandito" vardas buvo skirtas ir kitų tautų laisvės kovotojams, nesunku suprasti, iš kur tas vardas gautas. Jis atėjo iš propagandos centro, ir taip skubiai, kad jam netgi neatrado lietuvių kalbos ekvivalento.

Savybėje žmonės vadino laisvės kovotojus lietuviškais vardais, dažnai simpatizuojančiais partizanams, kaip tai: giriniais, miškiniais, miško vanagais, etc.

Priešybę "banditui" tautos masė atrado terminu "stribas". Tas terminas, niekinančio pobūdžio ir išsivystęs iš rusiškojo budiško pasivadinimo "istrebitel", kas reiškia "naikintojas", lietuvių tautoje užėmė tikrai ryškią opoziciją, iš maskvinių propagandos centrų atneštam "banditui".

Lietuvių tautos žodyne "banditas" skamba visiškai svetimybėje. Anksčiau tos savokos ekvivalentui naudota "plėšikas", "žudikas", "galvažudys", etc.

"Bandito" vardą pirmos okupacinės dekados periode pasigavo rašantieji, prisiplakę prie režimo, kuris mėtinėjo laisvės kovotojų lavonus aikštėse. Terminą "banditai", ir iš to termino išvestines, šie tautos atplaišos, kaip Jonas Dovydas, be jokios atidairios dėmės naudoti savo rašte.

"Bandito" sąvoka, vėlesniame periode ėmė transformuotis į kitus spektrus. Ir juo toliau, juo sudėtingesnius ir iš pragaištingo režimo apibūdinto manekeno virsti žmoniškesne.

Kaip "banditas" tapo žmogiškesne būtybe, pastarajame Metmenų numeryje bando suvokti Bronius Vaskelis. Per visą jo studiją eina pastebėti faktai, kad ok. Lietuvos rašytojas bailiai ir kukliai pamini, leistinum ribose laisvės kovotojų reikšimasi. Antrame okupacijos dešimtmety laisvės kovotojai patraukia bailių rašytojų dėmesį savo, kad ir klaidingos jų nuomonės, tam tikro idėjos būvimu ir jos aktyviu išpažinimu.

Studijoje, tačiau, aiškiai matyti faktas, kurio autorius gal būtų nepastebėjęs, kad laisvės kovotojų kazuose, okupuotos Lietuvos literatūroje ir pasireiškia aiškiausias literatūros priklausomumas nuo režimo. Literatūra tiek tegali reikštis, kiek atleidžiami varžtai.

Už teisingą studiją apie "banditų" ideologinį pasaulį, ir dabar tokio rašytojo lavonas būtų pamestas pasityčioti ir žiurkėms mai-

NAUJA PALESTINA

PARTIZANŲ LAIMĖJIMAI... PRA LAIMĖJIME

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Pereitame Dirvos Nr. mi-nėjome, kad dirbtinos karaliaus Huseino Jordano valstybės dienos yra suskaitytos. Dėl tos paprastos priežasties, kad dauguma jo pavaldinių yra palestiniečiai, kurie norėtų Didžiosios Palestinos atstatymo, apimančios ne tik Izraelio turimas teritorijas, bet ir dalį dabartinės Jordanijos. Tai dar kartą ryškiai pabrėžia konflikto, kuris praėjusią savaitę vyravo viso pasaulio laikraščių pirmuosiuose puslapiuose, pagrindinę priežastį. Šiaip jau labai gudrus žydai, atstatydami savo valstybę, nepagalvojo ką daryti su tais palestiniečiais-arabais, kurie dėl to buvo paversti išvietintais asmenimis. Žydai prileido, kad tie DP galėtų būti naujai įkurdinti kituose arabų kraštuose, iš kurių ten gyvenę žydai persikraustė į Izraelį. Juk po antro pasaulinio karo milijonai europiečių rado sau naujas tėvynes! Tačiau toji patirtis netiko Artimiesiems Rytams.

Iš milijono arabų, gyvenusių teritorijoje, kurioje įsikūrė Izraelis, liko tik apie 160.000. Maždaug tiek pat įsikūrė pastoviau svetur, o likusieji buvo išskirstyti tarp 54 pabėgėlių stovyklų Jordanijoje, Sirijoje, Libane ir Egipto valdomoje Gazos juostoje. Ten skurstant, juos palaikė tik viena vilitis — karas su Izraeliu. Jie matė kaip teroras ir pagrindžio kova su britais padėjo Izraelį, kaip tos pačios priemonės išvijo prancūzus iš Indokinijos ir Alžiro.

Nuo 1964 metų stovyklose jau pradėjo veikti dėmesio vertos partizanų grupės. 1967 m. "šešių dienų" karas pavertė niekais arabų valstybių armijas, bet sustiprino partizaninę kovą moraliai ir materialiai. Partizanai prisirinko sau ginklų iš bėgančių arabų armijų išteklų. Palestiniečiai per tą karą taip pat įsitikino, kad niekas kitas t. y. ne viena iš egzistuojančių arabų val-

tintis kurio miestelio aikštėje.

Šitas faktas žinomas kiek vienam ok. Lietuvos rašytojui. Ir ties laisvės kovotojo temos tabu, kaip tik žūna tarybinio rašytojo kūrybine iniciatyva. Kiek sudėtingų kompozicijų, kiek dramatiškesnių epizodų, kiek komplikuočiausių literatūrinių tipų vaizdavimo praranda ta kūrybine iniciatyva, kaip tik dėl to, kad tam tikruose centruose tupi režiminiai cerberiai, ir kūrybiniai eunuchai, ir draudžia peržengti tabu ribą.

Visi iki šiol pasirodę veikalai apie laisvės kovotojus tėra blankūs ir sugadintas negatyvas, iš kurio niekas ir niekad ateityje neatgaus realybės pozityvo. Bailios pastangos vertos pasigailinčio dėmesio, yra menkos, iškreiptos ir dažnai falšyvos. Gera jau ir tai, kad antro okupacinio dešimtmečio bėgyje "bandito" pravardžiavimas blunka. Gal trečioji dekada prabilis į mus kuo kitu.

stybių nekovo daugiau negu jie patys, bet žymiai mažiau ir kad jų likimas priklauso nuo jų pačių.

Partizanų atsirado jau tiek daug, kad jie netilpo į vieną organizaciją, bet suskilo į keliolika. Jų tarpe buvo ir tokių, kurie norėjo ne tik kovos ir pergalės prieš Izraelį, bet iš viso reformuoti visą arabų pasaulį. Jie turi vienyjančią organizaciją, tačiau toji yra tinkama daugiau rezoliucijom negu praktiškos veiklos vadovavimui. Partizanams žodžiu pritarė viso arabų valstybių valdovai, tačiau praktiškai Jordano ir net Libano vyriausybės jau tē iš jų pusės grėsmė savo egzistencijai.

Kiek iš tikro yra partizanų niekas tikrai nežino. Šiek tiek daugiau įgudusių kovotojų tur būt tėra kiek per 10.000 ir apie 50.000 "part time" kovotojų ar norinčių jais būti. Turint galvoje tuos skaičius, lengva suprasti kodėl karalius Huseino 56.000 vyrų armiją galėjo palyginti nesunkiai susidoruoti su partizanais. Juo labiau, kad Sovietų Sąjungą, atrodo, įspėjo Sirijos ir Irako vyriausybės prie Jordanijos pilietinio karo neprisidėti. Tos visos palankios aplinkybės Huseino režimą gali kuriam laikui pratęsti, tačiau palestiniečiai irgi laimėjo. Ir Izraelis ir JAV Valstybės Departamentas pradėjo laužyti galvą, ką su jais daryti. Jų tikslas, kaip minėjome, būtų nepriklausoma Palestina, kurioje galėtų pasilikti tik tie žydai, kurie joje gyveno nuo seno, bet ne nauji Izraelio piliečiai. Šiandien tai atrodo nepasiekiamu svajonė, tačiau nepriklausomos Palestinos arabų valstybės įkurimas iš dalies dabar Izraelio valdomos teritorijos ir dalies Jordano yra teoriškai lengvai pasiekiamas tikslas. Tokia valstybė negreitai susigyventų su Izraelio egzistencija, tačiau gyvenimo realybės verčiama ją toleruoti. Kaip tą tikslą tačiau pasiekti praktiškai nūdieniam chaose ir interesų susikirtime, atsakymą sunkiau surasti.

Vilties Draugijos valdybos pirmininkas A. Laikūnas ir Dirvos redaktorius V. Gedgaudas sukaktuvinkui K. S. Karpiui įteikė gražų visų svečių pasirašytą adresą. A. Laikūnas skaito adresą tekstą: "Švęsdami deimantinę Jūsų amžiaus sukaktį, mes džiaugiamės ir didžiuojamės praėjusių metų prasmingais darbais, skirtais mūsų Tėvynės Lietuvos garbei ir gerovei. Jūsų neuilstamas pasiaukojimas lietuvių išlaikymui tebūna pavyzdžiu mums ir mūsų vaikų vaikams."

Prie stalo sėdi iš kairės: p. Garmienė, sukaktuvinkas K. S. Karpius, adv. A. Lapinskas, gale stalo pagerbimo ruošimo komiteto pirmininkas A. Garmus, šioj pusėj stalo p. p. DeRighter, PLB pirm. St. Barzdukas ir kleb. kun. B. Ivanauskas. Prie kito stalo matyti LKDS pirm. A. Kaulaitis, P. Sravinskas ir kt.

Praeitą šeštadienį, rugsėjo 26 d. Clevelande Dirvos tradiciniame vakare buvo pagerbtas visuomenininkas, rašytojas ir laikraštininkas Kazys S. Karpius jo 75 amžiaus sukakties proga. Nuotraukoje: atvykęs iš Chicago adv. A. Lapinskas, buvęs ALT S-gos pirmininkas, kalba scenoje. Šalia dail. V. Stančikaitės-Abraitienės pieštas sukaktuvinko portretas. Plačiau apie pagerbimą, kuri gražiai pravedė iš Chicago atvykęs dail. V. Vijeikis, bus kitame numeryje.

J. Garlos nuotrauka

KAZYS S. KARPIUS IR JO PARAŠYTOS KNYGOS

Pradėjęs rašinėti Amerikos lietuvių laikraščiams korespondencijas 1910 metais, K.S. Karpius pradžioj rašė eilėraščius ir feljetonus. Kai 1917 metais atvyko į Clevelandą ir buvo pakviestas Dirvos redaktoriaus padėjėju, pradėjo teikti skaitytojams įvairenybių straipsnių.

Dirvos įsteigėjas A.B. Bartoševičius norėdamas konkuruoti su Chicago Lietuvos, spausdinusia daug knygų, patarė Karpiui straipsnius rinkti taip, kad perleisus Dirvoje būtų galima spausdinti knygas. Taip išėjo knygos "Užtekanti Saulė", "Mohometo kelionė į dangų", "Septyni senojo pasaulio stebuklai", "Žemės kaimynai dauso-se".

Tais laikais lietuvių draugijos buvo įgudusios rengti vakarus su vaidinimais, ir pasirodė naujų veikalų trūkumas. Karpius ėmėsi rašyti ir scenos veikalus, pirmiausia dvi komedijėles iš studentų gyvenimo, "Jaunystės karštis" ir "Nenorėjai duonos, graužk plytas". Jas greit išpirkto,

nes kiek iš seniai kas buvo parašyta, ar išvers ta iš kitų kalbų, buvo vaidinta po keletą kartų. Vėliau pradėta gauti kai kas iš Lietuvos.

Po to jis ėmė rašyti rimtesnius dalykus, kaip dramas "Baudžiauninkė" ir "Atgimimas". Vaidintojai jas irgi išgraibstė.

Dar vėliau parašė dvi bibliškas dramas, "Juozapas ir Zelbora" ir dviejų veiksmų "Faraono sapnas" ir "Samsonas ir Dalila".

Po šių, ėmėsi kurti dramas Lietuvos istorinėmis temomis ir sukūrė visą eilę komedijų iš amerikiečių lietuvių nuotykių lankantis Lietuvoje.

Visi tie veikalai buvo suvaidinti lietuvių kolonijose ir Clevelande.

Dar dirbant SLA centre New Yorke, Tėvynės redaktoriui V.K. Račkauskas padovanojo Karpiui Simono Daukanto ir Jono Šliupo Lietuvos istorijas. Kitokių tada nebuvo. Jis rado jose gausybę temų savo istorinėms dramoms ir apysakoms - romanams.

Prie to jį pastūmėjo ir Dirvos skaitytojų pageldavimas.

Skaitydami kitus laikraščius juose rasdavo įvairių pasakų. Pradėjo užsiminti kad ir Dirva privalėtų duoti "pasakų". Tos kitų pasakos buvo daugiausia verstos iš svetimų kalbų.

1929 metais Karpius pateikė pasaką lietuviška tema, "Vargšų karalienė". Ją išspausdintą knygoje tuoj išpirkto. Po jos sekė "Juodas karžygis", pasaka jau aiškiai vykstanti pačioje Lietuvoje. Ir ji vėliau buvo išspausdinta knygoje.

Paašikėjus skaitytojų susidomėjimui jopasakomis, pradėjo rašyti istorinėmis temomis apysakas-romanus.

Visai naują kryptį panaudojo parašydamas tris apysakas-romanus iš lietuvių nuotykių su senų laikų jūrų plėšikais - vikingais, kurie gyvenami tik už Baltijos jūros, siautė ir Lietuvoje. Tačiau Lietuvos istorijoje medžiagos ir istorinių davinii apie nuotykius su vikingais nebuvo. Tam studijavo skandinavų istoriją, panaudojo jų kai kurių istorinių asmenų žygius į rytinį Baltijos kraštą. Lietuvių karžygius kovoms su jais sukūrė grynai savo fantazijoje.

Tie romanai buvo: "Baltijos Aras", "Jūros Merga" ir "Merūnas".

Lietuvoj apie Karpius raštus, jų gausumą buvo prielankiai atsiliepta. Kritikai, žinoma darė pastabas apie jo senesnę kalbą.

Karpius parašytų skaitlingų knygų dydis eina nuo 20 puslapių iki 540 puslapių.

• Prel. dr. A. Bačkis, nuncijatūros pirmasis sekretorius Ankaroje, šv. Sosto paskirtas į Afriką — Nigerijon.

Iš Turkijos į paskyrimo vietą — Lagos jis išvyksta š. m. spalio 3 d.

PRO LIETUVIO ŽIŪRONĄ

JULIUS DANIELIUS
-- BELAISVIS

Žydų kilmės rusų rašytojas Julius Danielis bolševikinio režimo buvo nubaustas penkeriems metams dirbti prievartinio darbo stovykoje. Jis kartu su rašytoju Andriumi Siniavskiu buvo apkaltinti varą užsieniuose anti-sovietinę propagandą. Mat, Danielio romanai "Kalba Maskva", "Atgailavimas" ir kt. buvo išspausdinti Paryžiuje lenkų "Kultūros" žurnale. Taip pat ir A. Siniavskio raštai buvo spausdinami užsieniuose ir buvo priešingi bolševikinei santvarkai. Siniavskis kaip įtakingas rašytojas buvo nubaustas 7 metams dirbti koncentracijos stovykoje. Jis savo metų dar neatkentėjo.

Julius Danielis po penkerių metų bausmės atgavo "laisvę". Jis yra paleistas iš stovyklos. Italų žurnalistas P. Sormanis pažymi, kad Danieli grįžo į "laisvę" labai suvargęs ir liesutis. Jo beveik niekas nepasitiko. Jo žmona, taip pat dėl priešinimosi bolševikinei Čekoslovakijos invazijai buvo ištremta sunkiems darbams į Irkutską, kur ir dabar yra nelaisvėje. J. Danielis šiuo metu negali apsigyventi, kur jis nori. Jam yra teleista gyventi Kalugos provincijos miesteliuose. Ateityje jis noris patekti pas žmoną į Irkutską. Bet ir tai priklausys nuo Kremliaus bosų ir enkavedistų malonės. Rašyti, be abejo, Danielis gal ir rašys, bet ar jo raštai bepasisieks užsienius, didelis klausimas. Taip žudo sovietų Rusija savo rašytojus.

ŠOKĖJA MAKAROVA
PASIPRAŠĖ ANGLŲ
EGZILINIŲ TEISIŲ

Leningrado Kirovo teatro garsi šokėja Natalija Makarova, kuri neseniai Anglijoje pasiprašė ir gavo egzilės teises, anglų spaudai pareiškė, jog ji toliau negalėjusi gyventi sovietinėje vergijoje ir nebuvę laisvų sąlygų išplėtoti jos meninei asmenybei. Jai buvusi reikalinga visiška laisvė.

Bolševikiniai diplomatai norėjo Makarovą priversti, kad ji ateitų į pasiuntinybę. Bet ji griežtai atsisakė. Anglų vyriausybė atmetė sovietų reikalavimą, kad Makarovą jėga priverstų sueiti į sąlytį su pasiuntinybės žmonėmis.

KIEVAS PRIEŠ
MASKVĄ

Miunchene aktyviai veikia ukrainiečių nacionalistinės organizacijos. Jos leidžia savo spaudą, kuri yra plačiai skaitoma viso laisvojo pasaulio ukrainiečių. Vienas iš tokių laikraščių pažymėtinas "Šliach peremogi" (Pergalės kelias). Jis š.m. 37 nr. skelbia, kad Maskva po dabartinės V. Vokietijos - Sovietų Rusijos sutarties reikalaujanti už-

daryti V. Vokietijoje visas politinių pabėgėlių organizacijas. Ypačiai Kremlius esąs nusistatęs prieš ukrainiečių laisvąsias organizacijas ir tarptautinio pobūdžio kovos sąjūdį ABN Ji reikalaujanti uždaryti ir "Šliach peremogi". Tačiau šis laikraštis nežiūrėdamas vokiečių ir sovietų sutarties, dar labiau paaštrinto bolševikinės santvarkos kritiką ir sustiprino kovingumą dėl Ukrainos valstybinės nepriklausomybės iškovojimo.

Pažymėtina, kad šis laikraštis dažnai pamini Lietuvos vardą ir jos teises į valstybinį savarankiškumą.

PIRATAI AR LAISVĖS
KOVOTOJAI?

Lėktuvų prievartiniai posūkiai -- nebe naujiena. Juos prievarta nukreipdavo Amerikoje, juos priverčia kita linkme pasukti Afrikoje, Europoje. Lėktuvų prievartininkus spauda vadina erdvės piratais. Ar iš tikrųjų tie prievartininkai yra piratai? Reikia skirti dvi rūšis tokių "piratų". Vieni lėktuvus priverčia skristi kita linkme, kovodami dėl savo asmeninės ir tautinės laisvės, kiti juos prievartauja, šantažuodami valstybių vyriausybės, kad paleistų iš kalėjimo žudikus ar tikruosius erdvės piratus.

Bolševikinėms Europos valstybėms aklinai uždarius savo sienas, kad jų piliečiai nepabėgtų, daugelis tų valstybių laisvės kovotojų rizikuoja gyvybe ir ieško gerų progų priversti lėktuvų vairuotojus, kad galėtų pasiekti laisvuosius kraštus. Neseniai tai padarė čekų 8 jaunuoliai, kurie priverstę pilotą nusileisti Nuernberge. Vokiečių vyriausybė juos atidavė teismui. Nuernberge šiomis dienomis buvo sprendžiama jų byla. Jie teismui pareiškė, kad jie prievartą įvykdė siekdami laisvės. Niekas iš jų nebuvo numatęs pilotą nušauti, jei jis jų reikalavimo pasukti lėktuvą Nuernbergo kryptimi būtų nevykdęs. Tačiau teismas keletą tų jaunuolių apkaltino ir nubaudė kalėjimu iki 2 su puse metų. Čekoslovakijos vyriausybė pareiškė nepasitenkinimą dėl per mažos bausmės. Argi dėl laisvės kovojančius žmones reikia dar bausti kalėjimu?

Tokiu pat būdu vengrų trys jaunuoliai, vienas iš jų su žmona ir mažu vaiku, priverstę rumunų lėktuvo pilotą, užuot nusileidus Pragoje, pasukti Muencheno linkme. Bavarijos vyriausybė šiuos jaunuolius sulaikė ir, be abejo, vėl teis.

O kas teis ir nubausti arabų pagrobtus Šveicarijos, Amerikos ir Anglijos lėktuvus? Jie susprogdino lėktuvus, padarė kitoms valstybėms milijoninius nuostolius, sulaikė per 50 įkaitų, kurių likimas ir šiandien yra nežinomas. O už tų įkaitų paleidimą reikalauja iš Šveicarijos trijų arabų nusikaltėlių, iš

TREČIOJI BENDRUOMENĖS SPAUDOS IR RADIO DIENA TABOR FARMOS VIEŠNAGĖJE (2)

Trečia pagrindinė PLB Valdybos surengto simpoziumo tema: "Lietuvių Radijas -- ką jis savo klausytojams duoda ir turėtų duoti" nagrinėjo Clevelando Tėvynės Garsų radijo vedėjas Juozas Stempužis.

Pranešėjas priminė apie neištesėtus pažadus: 1964 metais įvyksiam pirmajame spaudos ir radijo atstovų susitikime su bendruomenininkais buvo nutarta išleisti aukštos kokybės plokštelę su Lietuvos himnu ir giesme "Lietuviais esame mes gimę". Iki šiol tebesitenkinama 1954 metais Čiurlionio ansamblio koncerto metu himno įrašų magnetofono juostoje. Tai geriausias turimas įdainavimas su simfoniniu orkestru.

Štai kodėl, kalbėjo J. Stempužis, suvažiavimų ir konferencijų nutarimais tik dalinai galima remtis. Nutarimai dažniausiai guli protokolų knygose ir pažadai lieka neištesėti. (Tikėkime, kad LB kultūros politikai besirūpiną pareigūnai šį apdulkėjusį nutarimą iškels iš archyvų ir netolimoje ateityje pasirūpins šios plokštelės išleidimu -- a.)

LIETUVIŲ RADIO
PROGRAMOS

Iš viso laisvajame pasaulyje yra 31 radijo ir viena televizijos programa. JAV ir Kanadoje 18, Pietų Amerikoje 4, Australijoje 1, JAV anglų kalba 3 (Clevelande Baltic Echoes, Philadelphijoje Amber Coast ir Seton Hall universitete). Vliko išlaikomos 3 programos (Madrid, Manilos ir Vatikano), kitų valstybių kontrolėje -- 2 (Amerikos balsas ir Romos radijas). Chicagoj veikia viena ir vienintelė lietuvių televizijos programa.

Visų šių programų sąrašas, transliacijų laikas ir bangų turėtų būti kartą savaitėje skelbiamas mūsų dienraščiuose, o savaitraščiuose bent kartą per mėnesį. Jeigu čia susirinkę vyr. redaktoriai pritarė, mielai sutikčiau tokią sąrašą paruošti.

RADIJAS APSKRITAI

Visiems žinoma, kad radijo bangos yra padalintos biznio teritorijomis, o šios dar kontroliuojamos transliacijų laiku ir bangų stiprumu. Dėl šių priežasčių, mes negalime girdėti gretimųjų ir tolimųjų miestų lietuvių radijo programų. Atskirų kolonijų korespondentai labai šykščiai informuoja mūsų

Vokietijos taip pat trijų nusikaltėlių ir iš Anglijos lėktuvo prievartininkės Leilos Khaled paleidimo. Tai vis Kinijos ir Rusijos bolševikų provokacijos. Kaip ilgai šias bolševikų provokacijas laisvieji kraštai toleruos?

M. Sargenis

laikraščius apie radijo programų transliacijas. Likraščių kronikose minimi net idomūs radijos koncertai, jaunimo valandėlės, paskaitos ar dramatiniai vaizdeliai.

Šių žinių spaudoje nerandant, neišmanoma pateikti bendro transliacijų vaizdo.

Apskritai, radijas yra menas, amerikietišku žvilgsniu -- biznesas, o lietuvišku -- veiksnys. Palyginus su spaudos amžiumi, radijas yra jaunas vos penkiasdešimt metų amžiaus. Europos radijas tebesilaiko principo perduoti klausytojams kultūros produktą, Amerikos radijo sistema perduoda žmogų, programos orientuotos į klausytoją, į jo pageidavimus. Lietuviškas radijas, žinoma, yra europiniu principu vedamas -- perduoti tautinės kultūros vaisius, informuoti (visada pozityviai!) apie mūsų veiklą, pabrėžti svarbą mūsų politinių veiksmų, kelti tautinį sąmoningumą. Daugumą klausytojų lengva patenkinti. Tiems, kurie programų neklausė, pvz. universitetų studentai, mes nieko negalime padaryti, nes mūsų programos jų pasaulin nepataiko ir, tur būt, net nėra galimybę juos pasiekti. Mes, radijo vedėjai, esame konservatoriai. Grojam plokštelėse "užkonservuotą" muziką, jaunoms ir dar gi kritiškomis mintims neleidžiame pasisakyti, nes bijome netekti rėmėjų. Žodžiu, gyvename konservatizme ir ekonomiškame terore.

KĄ RADIJAS DUODA

Šiame simpoziume man tenka kalbėti apie tai, ką Clevelando lietuvių radijas duoda. Tėvynės Garsų programos pirmasis pusvalandis skiriamas lietuviškos muzikos koncertui. Jis kartais yra specifinis -- tik liaudies muzikos ar originalios kūrybos, choro ar tik solisto. Dažniausiai pamaisoma vokalinė ir instrumentalinė muzika, liaudies ir originalioji kūryba. Žinoma, yra radijo programų, kurios maišo ir kitaip. Viena daina Čiurlionio ansamblio, antroji Aurelijos romansas, trečioji Baro arija iš Pajacų, gi ketvirtoji lietuviška polkutė. Tai blogo skonio muzikos kratynys, kurio radijo programose visiškai neturėtų būti. Pasaulinės žinios redaktoriai paprastai paruošia iš radijo stotyje esančių teletypo paskutiniųjų žinių laidų bei tos dienos amerikietiškos spaudos. Lietuvių veiklos kronika redaguojama iš lietuviškos spaudos, Vliko Eltos biuletenių ir okupuotos Lietuvos žinių. Turė vieną klausytoją Clevelande, kuris reguliariai klausosi Vilniaus radijo transliacijų užsienio lietuviams ir mane painformuoja. Antrasis pusvalandis skiriamas pramoginei muzikai, komerciniams skelbimams ir Clevelan-

do lietuvių kronikai. Specialiai, bet nereguliariai paruošiamos jaunimo, moters pasaulio, išskirtinių įvykių programos, keliaujančio mikrofono reportažai. Pastarieji tai įvykių apybraižos, pasikalbėjimai su tų įvykių dalyviais, organizacijų vadovais. Stai būtų ir viskas. Bet toks darbas vistiek yra labai aprėžtas, daromas vieno žmogaus abiejose rankomis, o jostikrai nepajėgia apimti svarbių mūsų gyvenimo sričių, daug ko nespėja padaryti, daug ko net nepasiekia. Vis dėlto tokia programa, kad ir turinti trūkumų, yra svarbus vienos kolonijos veiksnys.

KĄ RADIJAS TURĖTŲ
DUOTI

Svarbiau vis dėlto kalbėti apie tai, kaip galima būtų pajavinti ir praturtinti programas. Gera informacija apie visos lietuvių išeivijos veiklą būtina. Kadangi radijo informacijos tinklo nėra, tai reikia skaičiuoti visą lietuviškąją spaudą. Manau, kad laikraščių leidėjai mums galėtų padėti. Radijo programoms, kurios tokias žinias reguliariai skelbia, leidyklos galėtų velti siuntinėti savo laikraštį, o radijas paminėtų, kad žinios yra iš to to laikraščio. Gi atėjus prenumeratorių vajui, radijo programos mielai pagarsintų vajų savo vietovėse, galėtų perduoti redaktoriaus žodį ar pasikalbėjimą. Knygų leidyklos radijams visai nesiunčia savo leidinių, o apsimokėtų siųsti. Radijas mielai lietuvišką knygą parencenzuotų ir eilėje programų ją veltui pagarsintų. Šiais atžvilgiais vienintelė Lietuvių dienų žurnalas leidykla gražiai bendradarbiauja su radijo programomis.

Radijo muzika. Dėl muzikos tai siūlau, kad grotume tik lietuvių liaudies muziką ir lietuvių kompozitorių kūrybą. Na, dar operų ir kitą rimtą pasaulinę muziką, atliekamą mūsų menininkų. Žinoma, klausytojai labai mėgsta pramoginę muziką -- rusišką, itališką, vokišką romansus, švelnius, išglostytus, kalbančius apie pavasario žiedus ir meilę. Čia jau reikėtų amerikoniškai galvoti -- publika nori, tai reikia ir duoti. Betgi duoti su saiku. Jeigu visoje išeivijos veikloje mes angažuojamės lietuviškai kūrybai ir jeigu tai yra mūsų gyvenimo esmė ir gyvybė, turime visa širdimi prisiglausti prieš savo liaudies muzikos ir lietuvių kompozitoriaus kūrybą.

Okupuotos Lietuvos apžvalgos. Negalima atsisakinti nuo savo krašto, jo žmonių gyvenimo ir jų darbų. Negalime taip pat nežinoti, ką Maskva ir jos pastatyti žmonės daro ir ketina Lietuvoje daryti. Tokios žinios turėtų būti

redaguojamos centriniam informacijos biure, ten įkalbėtos į juostas ir sindikuotos visoms radijo stotims. Ką pavieniui mes darome, tai labai fragmentiška. Vliko Eltos biuletenis ne daug skelbia radijui tinkamų žinių. Jos skirtos spaudai, todėl tenka perredaguoti. Pastebėta, kad išeivija labai domisi Lietuvos gyvenimu.

Dramatizuotos apybraižos. Patirta, kad klausytojas sudominamas, kai istorijos faktai, etnografiniai ir net geografiniai vaizdai pristatomi dramatizuota forma, dialogu, pailius truojami asmens gyvatarme, etnografinė sričiai būdinga daina. Apskritai mūsų tėvynės istorinius įvykius, jų dalyvius bei vietas per radiją reikėtų pristatyti ne paskaitos forma, bet dramatizuotomis apybraižomis. Daug medžiagos rasime B. Kviklio keturtomėje Mūsų Lietuva, Daukanto, Biliūno, Krėvės, Putino, Žemaitės ir kituose veikaluose. Čia jau yra pritaikomosios kūrybos sritis. Mūsų rašytojai galėtų labai daug radijams padėti, jei gu imtųsi šio darbo. Jūs galėtų pasinaudoti ir lietuviškosios mokyklos.

(Bus daugiau)

Mums rašo

DUOKIT "SEPTYNIS
SKIRTUMUS"

Mano trys vyresnieji (prof. A. Klimo) anūkai prašo, kad Dirvoje vėl būtų spausdinami žaidimai "Septyni skirtumai". Turiu jų keliolika, jie visi daug sykių išspėsti, jaunimas prašo daugiau naujų. Ši mano prašymą galite paskelbti laikrastyje, gal bus daugiau pritarimų.

Viso geriausio,

Jūsų

R. Liormonas

SPROGIMO ATGARSIAI

Ryšium su palestiniečių gerilų plačiai nuskambėjusiu žygiu sprogdinant lėktuvus, iš netyčių atsiminiau daręs šokią tokią pranašystę. Mano pirmame straipsnyje iš S. Francisco konferencijos "Demokratija prieš demokratiją", berenkančios šie du sakiniai, po "Šia proga, patarčiau pasiskaityti tuo klausimu išleistą profesionalinį vadovėlį Coup d'Etat by E. Lutvak"...

"Izraelio Hagana, anglų protektorato laikais įrodė, kaip sėkmingai veikia keli dinamito užtaisai susprogdinant esamą santvarką. Kardas betgi turi du asmenis. Tą šiandien tenka patirti Moišė Daianui kovoje su palestiniečiais. Jie pasirodė per daug gabūs mokiniai..."

Straipsnis buvo paskelbtas liepos 24 dienos numerio. Dviejų mėnesiams prasklindus, tie keli dinamito užtaisai nuaudėjo visame pasaulyje, Moišė Daianas vos neatsistatydino ir viena Artimų Rytų valstybėlę pergyveno perversmą. Turėu prisipažinti visgi vieno nenumatęs, kad Juodųjų Panterų daliniai organizuotai jau veikia kartu su palestiniečiais. Ir tų dviejų veiksmų tikslai bei siekiai toli gražu neatitinka nei JAV, nei rusų, nei Naserio politikai.

Č. Gedgaudas
Santa Monica

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAMIS PRAŠANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBOTINAI ISREIŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

Veikalas užpildęs didžiulę properšą

Menraštis Akiračiai ne-
vengia drastiškumo savo
aptarimuose. Tame mėn-
raštyje nėra naujiena atra-
ti vulgarumą ir net smagu-
riavimo savo vulgarumu.
Free speech judėjimas uni-
versitetuose ir pogrindinė
universitetinių sambūrių
įtaka, aišku, nepaliko be
įtakos Akiračius, preten-
duojančius į avangardą mū-
sų periodikoje, su užmoju
gromuluoti ir kultūrinio gy-
venimo temas.

Taip, paminėdami Lithu-
ania 700 years, Akiračiai
iš vietos šuoliais pirmame
savo leidinio puslapyje sta-
to klausimą: leidinys, iš
kurio žymiai mažiau susi-
laukta negu tikėtasi — lei-
dėjai itin nepriaugę užsimo-
tam uždaviniui.

Toliau, recenzijų skyriu-
je V. Trumpa stengiasi įti-
kinti, kad pirmame pusla-
pyje redakcijos paskelbtas
tvirtinimas yra ir teisingas
ir erudiškas. V. Trumpa
atleidžia teigia: tik patrio-
tizmas tegali atleisti.

Atleidžia galima atleisti
ir V. Trumpos recenzijos
esmę, nes ir jam tinka jo
tezė: patriotizmas gali at-
leisti. Vardan daugelio de-
talių, netgi korektūros pa-
klaidų V. Trumpa stengiasi
prirašyti ištiso smulkaus
šrifto puslapio recenziją,
autorius nesugebėjo įrodyti
Akiračių pirmo puslapio
fanfaros: leidėjai nesugebė-
jo ir nepriaugę užsimitam
uždaviniui. Leidėjai pavedė
veikalą parašyti pasiimtų
sričių specialistams. Kaip
kiekviename klausime, kiek-
vienoje istorinėje arba kul-
tūrinėje problemoje negali
būti uniformos ir unisono.
Kas V. Trumpai atrodo
svarbiu duomeniu tezeje,
kitam gali atrodyti visai
priešingai. Svarbu, kad ele-
mentarinė istorinė tiesa pa-
siekta skaitytoją. Tą postu-
latą leidėjai ir rinkinio au-
toriai pasistatė savo tikslu
ir jį įvykdė. Greta to monu-
mentalios reiškinio V.
Trumpa priekaištuoja, kad
knygoje įdėta dvi nuotrau-
kos, vaizduojančios šokan-
čius lietuvius jaunuolius.
Trumpos nuomone: užtenka
vienos nuotraukos! Atrodo,
kur trumpa ten ir trūksta.

Surinkti keli anglų ver-
timo netikslumai rodo, kad
reikėjo kreiptis į Manyland

redakcinį kolektyvą. Bet ke-
li sakiniai, išrenkti iš 474
puslapių teksto nesutvir-
tina posakio, kad leidėjai
nepriaugo prie uždavinio.
Jeigu V. Trumpa pasektų ir
universitetinių leidinių re-
cenzijas, kur rašė anglų
kalbos žinovai ir temų eks-
pertai, kiek jis ten atrastų
tiesiog skaudžių priekaištų
leidiniams ir jų autoriams.
Tai rodo, kad leidinio be
priekaištų išleisti beveik ne-
įmanoma. Vienur korektū-
ros paklaidos, kitur verti-
mo lapsus lingvae, trečiur
istorinio įvykio reprezenta-
vimas, traktavimas ir reikš-
mė visad atras opoziciją.
Bet ar tai jau rodo, kad vis-
kas turi likti iki graikų ka-
lėdų, neriboto termino, kol
atsiras kažkokios stebuklin-
gos sąlygos ir, va, gims kū-
rinys be priekaištų!

Taip galvoti naivu ir pa-
vojinga. Lietuvių kultūros
ir istorijos bėgyje yra tiek
skubių, svarbių ir juos rea-
guoti momentų, kad ilgai
planuotoms ir kabinetinėms
strategijoms dažnai nėra nei
laiko, nei sąlygų, nei lėšų.
Tai mes matome iš mūsų
ypatingai išsivijusios apsūn-
kinto gyvenimo. Partizaninė
veikla ir buvo ir lieka
didžiausia atrama ir stip-
riausių mūsų veiklos stu-
burkaulių. Bet partizanavi-
mo elementas niekad nebu-
vo pašalpos objektu istori-
jos perspektyvoje. Maironis
pirmasis atidarė langą lie-
tuvų poezijos ano laiko
naujovę, o susilaukė kuone-
veikiančios kritikos. Dabar
tai mūsų literatūros pažiba.

Istorinėje perspektyvoje
labai tenka abejoti, kad ir
Akiračių bei Trumpos kri-
tikos šauksmai eitų į dangų.
Nevisi balsai į dangų nuei-
na.

Šis leidinys laiku ir sėk-
mingai užpildė didžiulę pro-
peršą. Kol pagal Trumpos
receptą sueis "mokslinės
konferencijos ir simpoziumai",
ką leidėjai nuosirdžiai sveikintų,
Lithuania 700 years, pasieks tūkstan-
čius ir tūkstančius skaity-
tojų, nešdama Lietuvos pro-
blemų pažinimą.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

AGONIJA ŠIŲ DIENŲ AKIVAIZDOJE (2)

LIETUVOS LAISVĖ – ROMANO HEROJUS

EMILIJA ČEKIENĖ

-- Ministerių tarybo-
je ne kartą kalbėta gink-
lu priešintis smurtui, --
svarstė prezidentas li-
kės vienas. Deja, koali-
cinė vyriausybė nutarė
kitaip ir jis lieka bejė-
gis.

Ar ne panašūs vyriu-
sybės žmonių pavyzdžiai
mums rodo šiuo metu
JAV-se, kokių naivių yra
tautos patikėtų, įatsakin-
gas valstybines pareigas
išrinktų atstovų, kurie iš
politinio bukomo veda
kraštą į anarchiją. Mes
piktinamės jų nesuprati-
mu, nepažinimu savo tau-
tos ir valstybės priešų,
pataikavimu jiems, o
kartais ir su išskaičia-
vimu priešų naudai kal-
bant.

Nenuostabu todėl, kad
panašiai vyko ir Lietu-
vos laisvės žlugimo va-
landose. Štai, generolas
Vitkauskas, nebūdamas
baigęs aukštųjų karo
mokslų, tyliai ir nuolat
kilo tarnyboje, tikėda-
mas, kad nežinoma akis
jį mato ir nežinomos
rankos stiprina jo pozi-
cijas Lietuvos kariuome-
nėje, -- rašo autorius.

-- Jo asmens savybės
buvo keistos kariškiui:
negerias, nerūkas, gal
būt pedantas, jo veidas
asketiško kunigo. Jam bu-
vo nelengva lankytis so-
vietinės atstovybės po-
kyliuose, nes ten reikė-
jo gerti... Ir čia pat jis
nuostabiai artėjo įrus-
sus, susilaukdamas juo-
se daug dėmesio sau.
(157). Per priėmimus so-
vietinėje ambasadoje
Pozdniakovas paprašė
leisti vadinti jį vardu ir
tėvavardžiu, tuo rusų pa-
pročiu, kuriuo naudojan-
tis vadinami geri pažis-
tami. Simpatijos ryšiai
tarp sovietinio pareigū-
no ėmė intriguoti jį ne-
nusakoma slaptyste...
(161). Iš viso Vitkausko
elgesio prezidentui at-
rodė, kad jis sąmoningai
ignoruoja atsakomybės
jausmą prieš Lietuvos is-
toriją.

Ir štai šiandien tas
pats kartojaši čia išei-
vijoje lietuvių tarpe, juk
ne vieną intriguoja sovie-
tiniais pareigūnams ruo-
šti priėmimus ar
bent juose dalyvauti.

Agonijoje randame tei-
giamų lietuvių savybių ir
neigiamų. Vidaus reika-
lų ministeris generolas
Skučas buvo teigiama
mūsų tautos asmenybė.
Kai prezidentas jam pra-
nešė, kad ministerių ta-
ryba sutiko išduoti savo
buvusį bendradarbį teis-
man už kitos valstybės
prasimanytus nusikalti-
mus, jis staiga nustebe-
s atsakė: "Naktų nemiego-

davau, kad mano bendra-
minčiai galėtų miegoti,
o dabar mane išdavė.
Aš suprantu, kad svar-
besniam reikalui išgel-
bėti reikalingos aukos.
Pasiruošęs būti tokia
auka". Ir kada presiden-
tas patarė jam nebūti
Kaune, išvykti, nieko ne
laukiant su šeima bėgti
iš Lietuvos, Skučas at-
sakė: "Pone prezidente,
jeigu aš išbėgsiu, kiti
turės atsakyti. Jiems
kris atsakomybė už ma-
ne. Kai bus, taip bus, pa-
lieku... Jaučiuosi visiškai
nenuisikaltęs parei-
goms ir Lietuvai, tačiau
jeigu mano pasitrauki-
mas iš pareigų bent kiek
padėtų padėčiai, būčiau
laimingas, jei galiau būti
naudingas" (110).

Prezidentas įtikinėjo,
kad jis būsias tik bergž-
džia auka, nieko tuo ne-
išgelbės. Taip ir įvyko,
jis liko priešų sunaikin-
tas, bet jo vardas lietu-
vių tautos istorijoje visa-
da bylos kaip apie didį
patriotą taurų neprikla-
somos Lietuvos sūnų.

Toliau autorius vaiz-
džiai aprašo Lietuvos ne-
visai dar sąmoningus mū-
sų tautiečius, iš nesupra-
timo skubėjusius laidoti
Lietuvos laisvę. "Tam
talkos buvo per akis. Vi-
sa plejada trečiafronti-
ninkų, Vinco Krėvės li-
teratūrininkai, univer-
siteto "neturtingieji" su
V. Niunka priešaky, "Au-
roros" korporacija, Ka-
liniams globoti draugija
su Meškauskine, staiga
pajudėjusi butų nuominin-
kų draugija, S. Žuko ir
Vaineikytės vedama po-
grindinė "Šluota" ir ki-
tos nesugauamos centro
filialės, tačiau visi suta-
pat vėliava. Jų buvo ne-
daug, bet jie buvo akty-
vūs ir tiksliai žiną, ko
siekia... Jau pasiruošę
iškelti raudoną vėliavą
ties merdinčia Lietuvos
valstybe, jie ėjo pramin-
tuoj 1918 metų taku.
(165).

"Sprendimas buvo nu-
sprendimas Kremliuje, von
Ribbentropui pritaria-
mai linkčiojant, tą spren-
dimą išgirdo Lietuvoje
giros, banaičiai, niun-
kos, daugviečiai et tutti
quanti. Tą Kremliaus
sprendimą tik dalele au-
sies išgirdo ir opozici-
nių partijų oportunistai
ir palaikė jį demokrati-
nių laisvių priešaušriu".
(171).

Iš dalies tai yra pri-
minimas mums dabar su
entuziazmu išgirdu-
siems okupanto kvietimą
į "kultūrinį" bendradar-

biavimą. Lietuvos žlugi-
mas autoriaus talentinga
plunksna vaizduojamas
nepertraukiama intriga.
Ne be reikalo l-mos lai-
dos skaitytojai rašė sa-
vo nuomones apie Agoni-
ją, kad pradėjus neįmano
ma knygos padėti neuž-
vertus paskutinio pusla-
pio. Čia atpažįstame Lie-
tuvos priešą ir savo bu-
vusią vyriausybę ypač iš
paskutinio posėdžio apie
kurį autorius taip rašo:

"Tai buvo ne vienin-
gos valios kabinetas, bet
koalicionis, staiga sura-
dęs valstybės agonijos
metu pasaulėžiūrinių
santykių briaunas. Tai
paskatino tikėjamą žo-
džiais, kad Lietuvos vals-
tybė gali išlikti ir be pa-
sipriešinimo, o tik tau-
tinių ir vieningos va-
lios režimas tikrai bus
griuvęs" (189).

Žvelgiant į dabartį is-
torija tęsiasi. Išsivijo-
je mūsų nors nedaug, bet
kada dirbame vieningai,
esame pajėgūs atlikti di-
delių ir Lietuvai naudin-
gų darbų. Tačiau tas par-
tinis ideologinis fanatiš-
kumas išlikęs mummyse
iki gyvo kaulo net ir tuo-
se pačiuose paskutinio
posėdžio dalyviuose, ku-
rie labiau nei kas kitas
turėtų savo klaidas nors
po 25 metų matyti. Iš kai-
kurių elgesio netektų nu-
stebti, kad jie atsisaky-
tų nepriklausomos Lietu-
vos, jei ne jų partijos bū-
ty vyriausybė.

Toliau autorius apra-
šo prezidento pasitrau-
kimą iš Lietuvos prikai-
binėjant jį grįžti. Tarp
kitko rašoma:

"Rusai perims viską.
Mūsų gi nelaimė ta, kad
nesurandame bendros
kalbos tarpusavy. Norė-
jau priešintis, parodyti
pasauliui, kad nesutinka-
me su okupanto užma-
čiomis, kad giname kraš-
tą, bet visi atsisakė prie-
šintis. Net okupanto jie
nenori okupantu vadinti.
Pasišalinu protesto žen-
klan, kaip valstybės gal-
va, įrodyti pasauliui, kad
mus okupuoja" (282), --
sakė prezidentas.

Mes gerai žinome,
kaip įvairūs yra žmonių
polinkiai, siekliai, gyve-
nimo būdas ir apamai
kiekvieno asmens cha-
rakteris. Ir žinome, kaip
sunku ypač žinti žmogų.
Tas lengvai tačiau pasie-
kiama didelio sukrėtimo
momentais su tais žmo-

nėmis bendraujant, juos
matant ir stebint. Tuo
atžvilgiu autorius Ago-
nijoje atskleidžia visą
eilę asmenų, jų nuotai-
kas, rūpesčius aukštų bu-
vusiu pareigūnų ir eili-
nių piliečių.

"Palikusi motiną ir li-
gonį vyrą automobilijje,
Valušienė nuėjo į gimna-
zijos direktoriaus butą.
Valgomajam buvo dakta-
ras Tamošaitis, direkto-
rius Ambraziejus su
žmona ir dar keli kybar-
tiečiai. Tačiau jų laiky-
senoje Valušienė tuo jpat
pastebėjo pakitimą. Tik
prieš valandą visi su už-
uojauta ir pataikavimu
stengėsi padėti pabėgė-
liams, o dabar visi, lyg
atsikratę užjaučiančių
jų vaidmens, jau stebė
josi tuo pabėgimo įvy-
kiu".

Ambraziejus lyg švel-
nindamas padėti pasa-
kė: "Tikrai, bolševikai
Kaune elgiasi labai pa-
doriai. Atrodo, ten ne-
būtų pavojaus pasilik-
ti". Kaip veliau ateities
įvykiai parodė, kas iš-
vengė okupanto grės-
mės pirmaisiais okupa-
cijos metais, tas antrą
kartą jiems artėjant į
Lietuvą netik neiškalbinė
jo kitų pasilikti, bet pa-
tys pirmieji traukėsi į
laisvę.

Aplamai, autorius čia
atskleidžia daug istori-
nių ir psichologinių Lie-
tuvos žlugimo momentų,
knyga lengvai skaitoma
ir įdomi kiekvienam lie-
tuviui nežiūrint amžiaus
nei išsilavinimo, o pats
autorius Jurgis Gliau-
da gerai žinomas ne tik
mūsų lietuviškam pa-
sauliui, bet ir amerikie-
čių, kur jis yra įtrauk-
tas svetimųjų išleistoje
knygoje "Contemporary
authors" tarp 2000 rašy-
tojų.

Antrąją laidą išleido
Vilties dr-jos leidykla,
6907 Superior Ave., Cle-
vlenad, Ohio, 44103. Kai-
na 5 dol. Reikalaukit Dir-
voje ar pas knygų platin-
tojus

Pasiskubinkite įsigyti

AGONIJA

DIRVOS ADMINISTRACIJAI
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol., už kuriuos prašau atsiųsti:

..... egz. J. Gliaudos romaną "AGONIJA".
Kaina 5 doleriai.

Pavardė ir vardas

Adresas

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų
ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĖ — ĮSITIKINSITE.

Atsisveikinant su velioniu dr. Juozu Dauparu, tautinės srovės veikėju, šv. Kazimiero kapinėse Chicagoje. Stovi iš kairės našlė Kunigunda su sūnumi Juozu, marčia ir anūkais. Dešinėje kun. V. Zakarauskas atlieka laidojimo apeigas.

DR. JUOZO DAUPARO MIRTIES PAUNKSMĖJE

Kai prisimenu savo tėviškęs gimtąją apylinkę visados mano atmintyje atsiskleidžia gražus Uniūnų kaime vyšnių sodas ir jame paslėptas su raudonų čerpių stogu gyvenamasis namas. Tai dr. Juozo Dauparo gimtoji pastogė, kurioje jis praleido savo kūdikystės dienas. Uniūnų kaimas randasi Linkuvos valsčiuje, Šiaulių apskrityje. Tuo būdu dr. Juozas Dauparas buvo tikras linkuvis, Šiaurės Lietuvos aukštaitis. Linkuvos, Pašvitinio, Žeimelio, Joniškio, Joniškėlio ir Pasvalio valsčiai pasižymėjo žemės derlingumu ir juose gyvenančių ūkininkų sąmoningumu. Šios gerosios savybės skatino ūkininkus savo jaunajai kartai ieškoti šviesesnio ateities gyvenimo.

Šis šiaurinės Lietuvos kampelis prieš pirmą pasaulinį karą padovanojo brolius Vileišius, rašytoją-poetą Mykolą Šeizų-Dagilėlį, rašytoją-literatūros kritiką ir jaunimo auklėtoją Julijoną Lindę-Dobilą, vyskupą Kazimierą Paltaroką, prof. inž. garbės daktarą Joną Šimuliūną, prof. Dailininką Adomą Varną ir ištisą eilę kunigų ir šiaip apšviestaus proto sumanių visuomenės veikėjų. Nepriklausomos Lietuvos laikotarpyje ši apylinkė pasipuošė kalbininku Petru Butėnu, literatūros istoriku prof. dr. Vincu Maciūnu, poetu-rašytoju dr. Alfonsu Šešplaukiu-Tyruoliu, prof. Jonu Paltaroku, prof. dr. Juozu Tonkūnu ir heroišku didvyriu Julijonu Butėnu. O be to dar sunkiai apskaičiuojamai įvairius mokslus baigusiais absolventais. Tai našus derlius inteligentinių pajėgų, kuriassukrovė didelėje daugumoje tos apylinkės ūkininkų kruopštus darbas ir tas nepaliaujamas noras ir troškimas matyti savo jaunąją kartą žengiant mokslo ir meno spindinčiom viršūnėm...

Dr. Juozas gimė skaitlingoje Dauparų šeimoje: keturi broliai ir keturios seserys. Kad ir pakankamai pertekęs ūkinėm gėrybėm ūkis, bet skaitlingos šeimos nariai turėjo su dideliu dė-

IGN. ANDRAŠIŪNAS

mesiu rūpintis savo rytojaus ateitimi ir likimu. Ši priežastis skatino velionį Juozą savo ankstyvos jaunystės prieaušry apleisti gimtąją pastogę ir ieškoti savo ateities gyvenimui tinkamos profesijos ir darbo. Jau 1916 metais velionis vyksta į Vilnių, rengiamus pradžios mokyklos mokytojų kursus. Deja, ano meto okupantas, minėtus kursus praveisti nedavė leidimo. Vėliau panašius kursus jis baigia Kaune. Trumpą laiką mokytojauja Pakruojaus valsčiuje, Šiaulių apskrityje. Šiek tiek susitaupęs pinigų išvyksta į Kauną. Lanko Saulės Mokytojų Seminariją Kaune. Pragyvenimui lėšas susidaro iš privačių pamokų. Baigęs Saulės Mokytojų Seminariją mokytojauja Kauno Aušros gimnazijoje. Mokytojaudamas lanko Vytauto Didžiojo Universitetą Kaune. Išklausoma humanitarinių mokslų fakultete visą literatūros ir istorijos kursą ir didelę dalį egzaminų išlaiko. 1928 m. Žemės ūkio Akademijoje, Dotnuvoje pradeda studijuoti agronomijos mokslus. Žemės ūkio Akademija už parašytą ir apgintą diplomą darbą jam suteikia diplomuoto agronomo-ekonomisto vardą.

Be to, 1939 m. Vienos Aukštoji Žemės ūkio Kultūros Mokykla už parašytą mokslinį darbą: "Probleme der landwirtschaftlichen Bildungswesens in einem Bayerstaat und das land wirtschaftliche Bildungswesen in Litauen" jam suteikė agronomijos mokslų daktaro laipsnį. Taigi ilgas ir įvairus mokslo kelias, paženklin-tas vertingai užpelnytais mokslo laipsniais leidžia tikėti, kad velionis dr. J. Dauparas buvo vispusiškai pasirengęs savo mėgiamo darbo profesijai.

1970 m. rugpiūčio mėn. 29 d. Chicagoje dr. Juozas Dauparas apleido gyvųjų žmonių pasaulį. Jo idėjos draugai ir artimieji gražiai su juo atsisveikino Donaldas Petkauskas koplyčioje. Tačiau su velioniu dr. J. Dauparu visiškai atsisveikinti

neįmanoma. Ir jo palikti darbai neleidžia to padaryti. Nes kai daugumos iš mūsų neliks nė aido, jis bus gyvas. Liks gyvas jo mokslinis darbas, -- tai žemės ūkio švietimo studija, kurią yra jis parašęs ir išleides 1966 metais. Šis jo darbas, verčia prisiminti iš gimnazijos suolo neužmirštą išdidų senovės poeto žodį: "Non omnis moriar..." -- Ne visas mirsiu. Didžioji mano dalis išvengs užmaršties upės ir aš liksiu pasikartojantis savo atliktame moksliniame darbe, kuris ateinančiųjų generacijų eilėse bus prisimintas su atitinkama pagarba ir šlove...

Žemės ūkio studija, kurią yra parašęs ir išleides 1966 metais velionis dr. J. Dauparas yra savotiškai brangi ir originali. Velionis į ją yra idėjęs apie 3000 darbo valandų ir apie 3500 dolerių asmeniškių iš savo kišenės pinigų, nes kitaip ji nebūtų galėjusi išvysti dienos šviesą ir jo profesijos kolegos ir šiaip asmenys, kuriuos domina žemės ūkio švietimo problemos nebūtų turėję progos nuliekamu laiku ją paskaityti.

Kai Lietuvos žemė užgožė raudonoji lavina, subyrėjo mūsų valstybės pagrindai. Lietuvos žmonės ir stipriausias mūsų tautos kamienas -- jos ūkininkas liko paliktas neaiškaus rytojaus likimui. Ir kai po tos mūsų tautą ištikusios nelaimės mes pradėjome atsipeikėti, tada kai kurie iškilesni asmenys pradėjo rašyti savo atsiminimus ir juose iškelti mūsų anuo metu vadovaujančių asmenų padarytas klaidas. Ir žinoma švelniom užuominom ieškoti pateisinamų aplinkybių kad ne aš kaltas, bet koks nors kitas nežinomas, kuris jau prieš kelius metus amžinai yra apleidęs šį gyvųjų žmonių pasaulį. Velionis minėtoje knygoje pasirinko kitą kelią. Jis pasiryžo analizuoti problemą mokslinio darbo pagrindais. Ir kaip gražiai jis savo knygos pradžioje rašo: Dėkingas sūnus -- mylimai Tėvynei Lietuvai. Vadinasi, autorius pasiryžo atskleisti tas mūsų tėvų-artojų, Lietuvos ūkininkų problemas, kurių sprendime

yra paslėpta mūsų praėties problema, jos pri-sikėlimo aušra-laisvė ir tas tragiškas mūsų tautos likimas prarandant laisvę ir žengiant tautai ir ūkininkų luomui į okupanto vergijos kalėjimą. Tos tragiškai gaudžios dramos atomazgoje aklam likimui liko išduotas Lietuvos žemdirbys -- artojas. Tas realus lietuvių tautos simbolis, kuris amžių glūdimyje išsaugojo lietuvių kalbą, tautos gyvybės sąmonę ir nuo visokių svetimų pavojų apgynė tautos garbę ir tautos sielos kultūrinę didybę...

Su koku giliu sielos ištikimimu velionis savo knygos puslapiuose atsiliepė apie Lietuvos ūkininką: "Šviesus, profesiniu požiūriu ir valstybiniu bei pilietiniu atžvilgiu išauklėtas ūkininkas, naudodamas savo žinias ir sugebėjimus moderniai ir racionaliai ūkininkaudamas, efektyviai kels žemės ūkio derlingumą ir našumą ir tuo pačiu visos šalies ir ypač žemės ūkio krašte ekonominę ir politinę gerovę. Todėl kiekvienoje valstybėje, o ypač žemės ūkio krašte, profesinis ūkininkų švietimas ir valstybinis pilietinis auklėjimas yra būtinas" (žiūrėk 32 pusl.). Ir kitoje vietoje velionis analizuodamas žemės ūkio švietimo problemų apimtį pripažįsta, kad iš dalies trūko Ž.Ū. Akademijoje ir valstybinio ir pilietinio auklėjimo. Buvo pamirštama, kad kiekvienas agronomas, kur jis bedirbtų Lietuvoje, dirbdamas savo specialybėje, kartu dirbo ir mokytoju, auklėtoju darbus, jaunų charakterių ir visuomenės opinių formuotojų darbą. (žiūrėk 265-266 psl.). Tai velionio tyras širdies balsas, sielos subtili išraiška į tuos kolegas, kurie anuo metu per daug buvo susižavėję iš rytų bekylandžia žemės ūkio socialinio teisingumo "šviesa". Ir už šio fakto pažymėjimą negalima velioniui priskirti "totalitarinio patriotizmo" doktrinarios titulo. Čia jis yra pasielgęs kaip tikras ir nemeluotų patriotinių nu-siteikimų savo kraštą mylintis žemės ūkio specialistas. Apie šias velionio gražias intencijas leiskime kalbėti kitiems šią knygą perskaičiusiems specialistams -- tautos auklėtojams.

Štai ilgametis žemės ūkio mokyklų mokytojas, direktorius dipl. agr. Antanas Nasvytis rašo: "Esu maloniai nustebintas jūsų svariu įnašu į žemės ūkio švietimą bendrai ir mūsų laisvosios tėvynės išskirtinai, šiuo darbu Jūs sukūrėte ne-nykstantį paminklą -- tiek sau, tiek Lietuvos žemės ūkio švietimui. Darbas monumentalus ir didelio kruopštumo vaisius. Visa širdimi esu dėkingas Jums, brangus kolega, už Jūsų ilgametes pastangas sukaupiti medžiagą apie mūsų ž.ū. mokyklas, kuriose man asmeniškai per trumpą nepriklausomybės laikotarpį teko darbuotis ištisus devyniolika metų. Malonu stebėti sodybas,

(Nukelta į 6 psl.)

J. GRAUDA

Apie "geriausios knygos" premijavimą

Mums teko būti greta dviejų asmenų, diskutuojančių idomią kasmet rašytojų draugijos premijuojamos knygos temą. Vienas buvo labai gilus eruditas, kitas dar gilesnis politikas. Tai buvo laikas tuoj po garsaus dispuo apie geriausios knygos problemas Lietuvių Fondo suvažiavime. Ten vieni sakė, kad reikia rašytojais pasitikėti, ir skirti jiems premijos pinigus; kiti tvirtino, kad tai nėra Fondo reikalais rūpintis premijų fondais.

Pasakė mūsų akivaizdoje gylusis eruditas: -- Mano nuomone, visai neetiška rašytojams premijuoti savo kolegas rašytojus. Ir kur jūs girdėjote, kad savo tarpe premijuodamiesi, nenorėtumėte įvertintųjų skaičių išsileisti tų, kas jiems premiją duoda? Tai nėra etiška, nei tai yra pakenčiamas.

-- Kodėl gi taip, -- pasakė diplomatiškai politikas. -- Tegu jie kapojasi savo tarpe. Bendruomenė ir Fondas stovi atskirai ir neatsako, ką jie ten išrenka savo geriausia metų knyga.

Palauk, palauk, -- suriko eruditas, į premijavimo komisiją neleidžia nei Fondo, nei visuomenės, o dalyvauja ten rašytojai, kurie vienaip ar kitaip kritikavo tas pat knygas, kurios bus komisijos svarstymo objektu. Juk tokiais atvejais netgi teis-muose teisėjai patys save diskvalifikuoja iš posėdžio, arba ir viso bylos svarstymo. Tai ne etiška! -- Kodėl gi, -- pasakė politikas -- Apie tokias problemas niekas nekalba, niekas tokių problemų neiškelia, tai reiškia, kad ir tokių problemų nėra. Fondas davė pinigų ir šelpkitės.

-- Ir tamsta sakai, "šelpkitės", -- suriko eruditas. -- Argi premija yra šalpa, ne talento įvertinimas?

-- Kodėl aš pasakiau "šelpkitės"? Nenustebk tamsta, aš tai pasakiau pilnoje sąmonėje. Greta visokių talentų ir genijų, geriausios knygos sistemoje yra taisyklės. Tai yra, jeigu šais metais premijavo atsiminimus (ir tai yra grožinė literatūra), tai kitais metais premijuos poeziją, paskui jau premijuos prozą, paskui jau novelių rinkinį, paskui jau nuotykių romaną. Todėl čia ir yra šalpos momentas. Ponai rašytojai visai gerai susitvarkė šalpos variacijose.

-- Tai tiesiog ciniška, -- suriko eruditas. -- O jeigu abu kart pasirodys genialūs poezijos kūriniai, kaip tada? O jeigu du kart iš eilės, pasirodys genialūs romanai, kaip tada?

-- Ir dar daugiau, -- pasakė politikas, atradęs jau visai užtikrintus argumentus, -- juk ponai rašytojai visai išmeta iš aptariamų knygų sąrašo visas tas knygas, kurios tais metais buvo kieno nors premijuotos, kad ir vieno dolerio premija.

-- Aš apie tai nepagalvojau, -- suriko eruditas. -- Šitas tai jau tikrai ne etiška! Kaip galima paskelbti, kad premijuotoji knyga yra "geriausioji", kada kita, kur nors premijuotoji nebuvė nė kandidatė šiam titului. Juk tada ši, kita premija atžymėtoji, visai neegzistavo juri komisijai! Tai ne etiška! Tik kada visos knygos yra akivaizdoje, galima kalbėti apie visų knygų peržiūrėjimą ir išrinkimą iš jų "geriausios"!

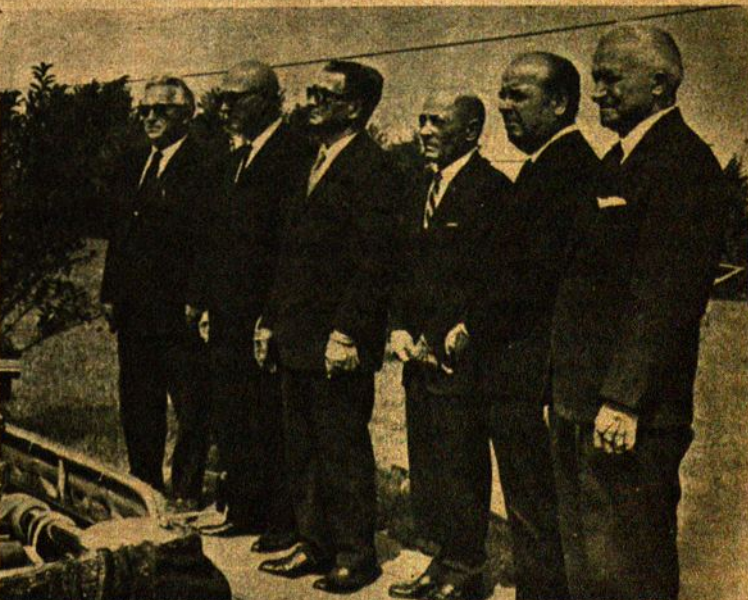
-- Todėl aš ir suvedžiau visą premijavimą į tarpusavį rašytojų susisėlimą, -- pasakė politikas. -- Ir tai nėra cinizmas, bet faktas.

-- Ir kaip aš to nepastebėjau per dvi dekadas, -- karčiai pasakė eruditas.

-- Mano tvirtinimus užtikrina gyvenimo tiesa, -- pasakė politikas. Beveik visos "geriausios knygos" dingsta nežinioje, o ignoruotos iš kandidatų tai premijai gauti sąrašo knygos nuolat ir nuolat minimos kritikų.

-- Ir kaip aš to nepastebėjau per dvi dekadas, -- suvaitojo eruditas. Juk tai taip ne etiška. -- Bet negalima tarnauti Dievui ir mamonai, -- suriko vėl eruditas.

-- Pas mus tai galima, -- jau ciniškai nusišypojo politikas. -- Tik nereikia apie tai kalbėti, kad nebūtų per daug erzelio.

Prie a.a. dr. Juozo Dauparo kapo grabnešiai dr. Juozas Briedis, dr. Antanas Virbickas, agr. Alfonsas Indreika, plk. Matas Naujokas, velionies mokinių Liudas Stašaitis ir adv. Jonas Našlidinas. V.A. Račkausko nuotrauka

IŠKILIEJI PILIEČIAI LIETUVIŠKOS IŠTIKIMYBĖS ŠVIESOJ

Per eilę metų Clevelande pragarsėjusi iškiliųjų piliečių išrinkimo ir pagerbimo tradicija mūsų visuomenėje nebu-

A. BALAŠAITIENĖ

gerbimo faktą tiesioginiai rišant su jų tautybe.

Prof. Aldona Augustinavičienė

vo susilaukusi tinkamo dėmesio. Pripažinti labai uždarai savųjų tarpe, mes vengiame pozityviai reaguoti į mūsų visuomenės narių pasireikimą amerikietiško gyvenimo plotmėje. O vistiek reikėtų pripažinti tą reikšmingą faktą, kad ištisa eilė mūsų veržlesnių visuomenės narių sugebėjo suderinti savo europietiškas kultūrines tradicijas su Amerikos gyvenimu, tiek patys asmeniškai išskildami, tiek per savo asmenį išskeldami mūsų tautos vardą.

Clevelando Tautybių Centro pastangomis kasmet išrenkami ir pagerbiami du asmenys, ypatingo dėmesio nusipelnę savo tautinės grupės gyvenime. Cleveland -- tautybių konglomeratos miestas -- oficialiai užregistravęs 48 tautines grupes, pas paskutiniuosius 15 metų iškiliųjų piliečių titulą suteikė 7 lietuviams. Jų nuotraukos ir trumpos biografijos su gražiais komentarais buvo atspausdintos didžiųjų laikraščių puslapiuose, tų asmenų pa-

šiais metais toji garbė teko lietuviui Aldonai Augustinavičienei, Uršuliečių Kolegijos prancūzų literatūros profesorei.

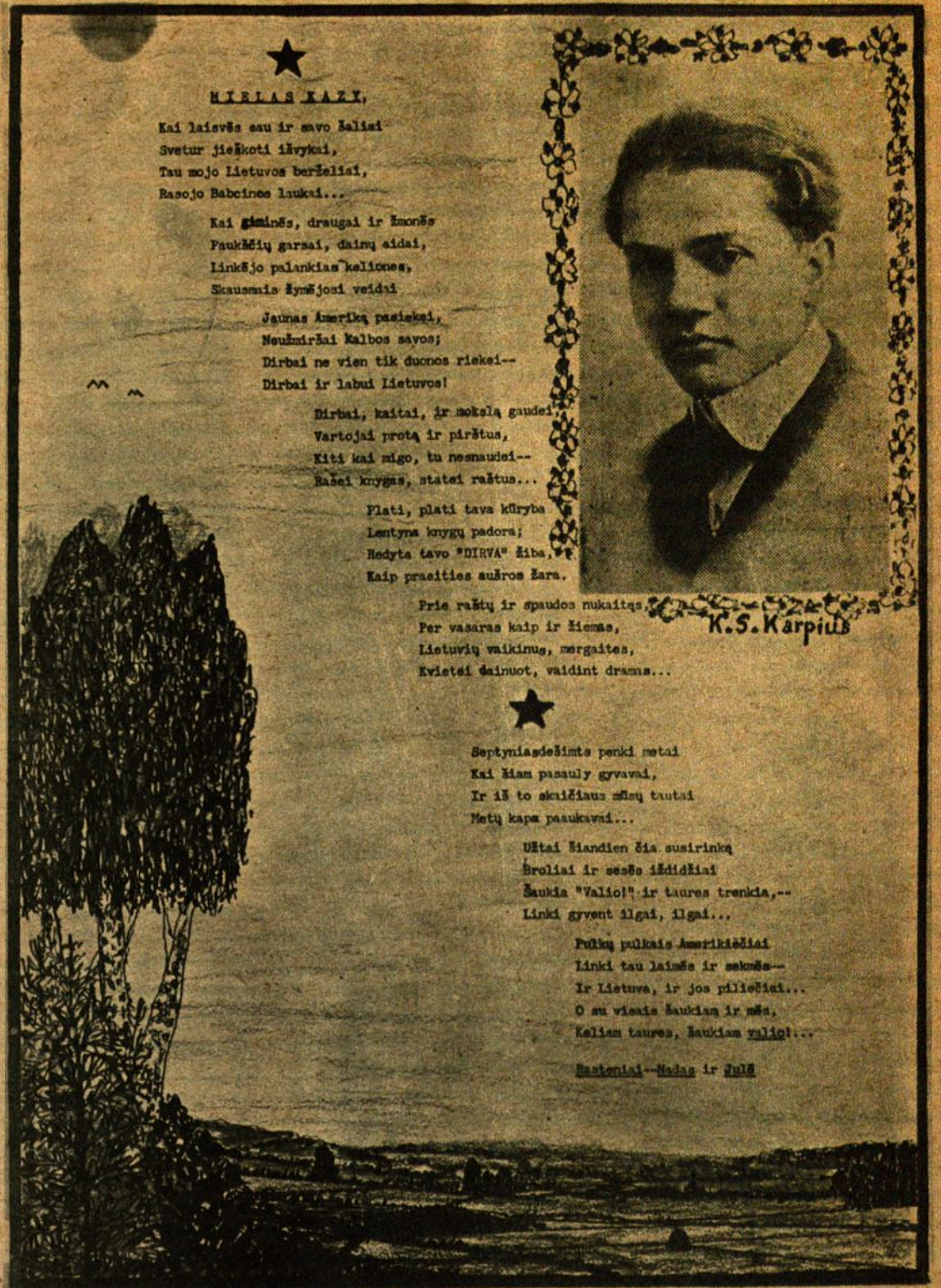
Rugsėjo 19 dieną iškilingame pokilyje, kuriam dalyvavo virš 400 asmenų, buvo pagerbti neeiliniai Clevelando gyventojai. Ypatingai malonu pastebėti, kad pokylio vyriausios šeimininės garbingas pareigas ėjo ir pokylių oficialiai atidarė jaunesnės lietuvių visuomenės kartos veikėja Ingrida Stasaitė-Bublienė, prieš keletą metų gavusi iškiliųjų piliečių ir Tautybių Kultūrinio Darželių karalienės titulą. Garbingųjų svečių tarpe buvo visoje Amerikoje plačiai žinomas buvęs Sveikatos, Švietimo ir Šalpos (Health, Education and Welfare) Sekretorius Teisėjas Anthony J. Celebreeze, kuriam buvo įteikta simbolinė lenta su garbingu "Aukso Durnų" atžymėjimu "už nuopelnus Amerikos gyvenime". Iškiliaisiais pilie-

čiais buvo paskelbti: vengrų kilmės radijo stoties direktorius Joseph F. Bauer ir prof. Aldona Augustinavičienė, kuriems bronzinės lentas su atatinkamais įrašais įteikė Clevelando miesto burmistras Carl B. Stokes.

Toks viešas orus lietuvių pagerbimas liečia visus Clevelando lietuvius. Jos asmenyje esame pagerbiami visijos tautiečiai, savo visuomenės aplinkoje sudarę dėkingą dirvą mūsų intelektualams bei visuomenės veikėjams pasireikšti.

Aldona Augustinavičienė, pagarsėjusi Šiaurinės Amerikos ir Kanados lietuvių kolonijose taip talentinga, originali ir įdomi oratorė, savo iškalbos gabumais reiškiasi ir už mūsų lietuviškosios visuomenės ribų. Būdama gili humanitarinių mokslų žinovė, gyva ir įdomi kalbėtoja, ji yra nuolat kviečiama viešnia-kalbėtoja kolegijoje skaityti viešas paskaitas, kurių klausosinėti žymus studentų skaičius, bet ir profesūra. Reikia ypatingai pažymėti, kad savo paskaitose bet kokia literatūrine tema bei nagrinėjama tarp tautines humanistines problemas, A. Augustinavičienė randa progą įterpti lietuvių autorius, juos cituoti ar iš viso minėti lietuvių kultūros faktus. Su dideliu pasididžiavimu užsirekomendavusi save kaip lietuvių, prof. Augustinavičienė yra daug prisidėjusi prie mūsų tautinės kultūros propagavimo. Dažnai kviečiama kalbėti amerikiečių klubams, A. Augustinavičienė yra užmezgusi plačius ryšius su intelektualinėmis bei visuomeninėmis grupėmis, kurių tarpe lietuvių vardas ir lietuviškoji kultūra nebėra svetimi.

Ne vien paskaitomis žinoma A. Augustinavičienė dar nepriklausomoje Lietuvoje buvo aktyviai įsitraukusi į visuomeninę veiklą, nevengdama jokios lietuviško gyvenimo veiklos srities. Bu-

Adv. Nadas Rastenis, ilgametis K.S. Karpius draugas, sukurtyvių proga parašė eilėraštį ir nupiešė vinjetę, kurią Julė Rastėnienė, atvykusi į pagerbimą, įteikė K.S. Karpiui.

vusi Lietuvoje Filiae Lithuaniae Korp! pirmininkė, atvykusi į Clevelandą, buvo išrinkta Kultūros Fondo pirmininke; aktyviai dalyvavo ALT veikloje, Skaučių Sėdimoje, Tautinėje Sąjungoje. Giliai mylėdama lietuvišką jaunimą, A. Augustinavičienė 10 metų dėstė liuanistinėje mokykloje, vėliau Aukštesniuose liuanistikos kursuose.

Pasikalbėjimo metu paprašyta apibūdinti savo jausmus sąryšyje su iškiliųjų piliečių titulu, A. Augustinavičienė atsakė: "Didžiausią džiaugsmą randu savo viešo kalbėjimo po daugelio metų pripaži-

nime. Viešas kalbėjimas yra tapęs mano būtybės dalimi. Kalbėdama, aš randu kontaktą su savo tauta, rasdama savyje Lietuvą su visu jos giliausiu kūrybos ir išminties lobiu. Kalbėdama amerikiečiams, aš nustoju savo lietuviškos tapatybės, tais atvejais ytin giliai jausdama savo "lietuviškąją ištikimybę" ir pareigą šitos efektingos priemonės pagalba kelti Lietuvos vardą. Aš į retoriką žiūriu kaip į sunkų kūrybinį darbą. Kalba ar paskaita man yra retorikos meno kūrinys, reikalaujantis daug sunkaus darbo ir pasirošimo".

Džiugu, kad iškiliųjų

piliečių tarpą patenka ir retai įvertinami intelektualai. Tačiau bene svarbiausia yra tai, kad A. Augustinavičienės asmenyje simboliškai esame pagerbti mes, Clevelando lietuviai, kai šviesios ir kultūringos tautos atstovai, tuo labiau, kad joje randame lietuviškos ir amerikinės kultūros konglomeratą, kurioje taip subtiliai balansuojasi lietuviškoji ištikimybė su giliu intelektu.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Špionažo Kazas

PIERRE NORD

(18)

Per sekančias keturiasdešimt aštuonias valandas, sakoma, tarp Washingtono ir Europos sostinių, kur turejo lankytis prezidentas Nixonas, vyko tikra diplomatinė karuselė, spaudai aiškinant, kad tai pasitarimai dėl kelionės programos, nors tikrumoje tai jau seniai buvo nuspręsta iki smulkmenų. Diplomatai keitėsi tik žodiniiais pareiškimais, kad archyvuose nieko neliktų.

Sekantis National Security Agency posėdis, dalyvaujant tik ribotam narių skaičiui, buvo sušauktas vasario 24 d. 10 val. ryto.

Prezidento įgaliojimas pareiškė CIA atstovui, kad Prancūzijos vyriausybė netiki, kad Rubio tinklo padėtis esanti tokia kaip amerikiečiai galvoja. Pulkininkas Dubois patiekė naujus dalykus, kurie iš pagrindų keičia visą reikalą. Mes nežinome tų dalykų sakė prezidento atstovas, bet prancūzai pasirodę juos mums perduoti. Štai kokia prancūzų nuomonė. O štai dabar mūsų pozicija. Prezidentas davė įsakymą, kad šis reikalas būtų išaiškintas ir užbaigtas iki vasario 28 d., kada jis susitiks su gen. de Gaulle, kad nereikėtų su juo apie tą reikalą kalbėti.

CIA atstovas pareiškė nustebeš dėl tokio valstybės departamento nesiorientavimo.

-- Tai ką jūs sakote tik parodo nesusigaudymą žvalgyboje. Patinka ar nepatinka, bet apie Rubio tinklą dar bus kalbama trejus ar penkerius metus.

-- Tik ne viršūnių susitikime. Jūs galėsite kalbėti kiek norėsite savo tarpe, bet nesikiškite į politines diskusijas. Vasario 27 vidurnaktį šis reikalas turi būti oficialiai užbaigtas gerai ar blogai, bet užbaigtas.

-- Tai neįmanoma! Tai juokinga, -- sušuko CIA atstovas, pradėjęs grasinti atsistatydinti, bet niekas į tai nekreipė dėmesio.

-- Tai pilnai galima, nes procedūra jau priimta. Mes sutikome su prancūzų pasiūlymu: garbės teismas susirinks vasario 26 Paryžiuje ir posėdžiaus dvi dienas spręsti pulkininko Dubois bylą ir, jei bus reikalo, padarys nutarimą dėl Rubio tinklo. Wonderis bus kaltintoju ir turės savo liudininką Vlasovą. Pulkininkas Dubois iš savo pusės irgi turės liudininkus. Teismas bus šio sąstato pirmininkas amerikietis P.C. Eisenberg, Baltųjų Rūmų patarėjas, ir keturi nariai: du amerikiečiai Q.G. Lewis iš Valstybės Departamento ir gen. O.K. Korrell iš Pentagono ir du prancūzai: ambasadorius Lefranc atstovaus užs. reikalų ministerijai, o gen. Ardenne -- krašto apsaugos ministerijai. Teisėjai turės surašyti raportą, ne ilgesnį kaip iš trijų puslapių vėliausiai ketvirtadienį, vasario 27 d. 10 val. nakties.

Po šitokio prezidento atstovo pranešimo kilo smarkūs ginčai. CIA kaltino vyriausybę kompromituojant amerikiečių žvalgybą ir net savo krašto saugumą.

Šis improvizuotas garbės teismas susirinko trečiadienį vasario 26 d. 9 val. Paryžiaus priemies ty Neuilly, gražioje viloje, kurią užleido amerikietis diplomatas Brown. Aplink vilą buvo didelis sodas. Iš Pauline-Borghese gatvės pro mažuosius vartus atvyko prancūzai, o iš Inkermanno gatvės pro didžiuosius vartus amerikiečiai, kad tarp abiejų grupių nebūtų susidūrimo iki posėdžio. Didysis salionas buvo skirtas posėdžiui. Plk. Dubois sau ir savo liudininkams naudojo valgomoju vakarinę pusę, o Wonder, Vlassov ir Annabela mažuoju salionu rytinėje pusėje, taip kad abi pusės tegalėjo susitikti tik didžiajame salione teisėjų akivaizdoj. Pradžioje Wonder neketino vežtis su savimi Annabelos, bet ji buvo taip išimylėjusi į Vlasovą, kuris paskutiniu laiku labai sirgo, jog nenorėjo trauktis.

Penki teisėjai užėmė vietą prie stalo 9 valandą ryto. Prieš juos prie mažų staliukų vietas turėjo užimti Wonderis ir plk. Dubois.

Lygiai 9 val. 10 min. salėn buvo pakviesti ir pro vienas duris įėjo Wonderis, pro kitas plk. Dubois. Abu jie mandagiai nusilenkė teisėjams, tačiau vengdami vienas į kitą pažiūrėti. Pirmininkui davus ženklą, atsistojo prie staliukų, bet nė vienas jų neįdėdė popierių.

-- Ponas Wonder, -- pasakė pirmininkas, -- jūs rodote turite pareikšti kaltinimus prieš pulkininką Dubois? Mes neesame parinkti teisėjais paskelbti bausmę ar išteisinti. Mes turime tik atsakyti į klausimą, ar pulkininkas Dubois nusižengė garbei? Ar jis nepildė savo pareigų ir kodėl? (Bus daugiau)

FILATELIJOS KAMPELIS

ANTANAS BERNOTAS

(9)

JAV išleido šiuos naujus pašto ženklus: 1. Rugsėjo 7 d. -- 6 c. Ikišiolinio piešinio suvėliava ir Baltaisiais Rūmais, bet pats piešinys mažesnis.

2- Rugsėjo 1 d. -- 5 c. atvir-

A.A. J.DAUPARAS

(Atkelta iš 4 psl.)

Jūsų taip gražiai išleistoje simobliškos spalvos įrišime, knygoje, kurių pastogėje praleidau produktingiausias ir viltingiausias dienas ir naktis... Nepagailėjote ir asmeniškų santaupų netik knygai galimai tobuliau apipavidalinti, bet plačiai ją paskleisti mūsų knygas tebeskaitančių kolegų tarpe ir plačioje višiuomenėje. Išsilaisvinusi lietuvių tauta ir dabartiniu metu vergijos pančiuose sukaustytas Lietuvos ūkis kada nors Jūsų vardą tinkamai pagerbs".

Prasmingas šios knygos vertinimo mintis pažėrė dr. Antanas Rukša. Jis rašo: "Negaliu atsidžiaugti ir atsigėrėti Tamstos nepaprastai vertingu kūrinium. Ši knyga liudys amžių amžiams apie tikrą, dokumentuotą buv. nepriklausomos Lietuvos žemės ūkio ir jo švietimo pažangą. Šiuo veikalu Tamsta pasistatė sau nenykstantį paminklą, o lietuvių tautai davei veiklą, kuriuo puikiai užpildė vieną svarbiausią jos kultūrinio gyvenimo spragą. Mūsų laimei, Tamsta laiku suskattai rinkti svarbią statistinę medžiagą, sėkmingai ją išsaugojai ir savo patvairiu ryžtingumu tesėjai darbą iki galo".

Praktiškai ši knyga labai pravers ir vienai mano studijėlei, veikiau apžvalgai, kurią esu apsiėmęs parašyti kolektyviniam XX a. Lietuvos istorijos veikalui".

Šie prityrusių šviesaus proto vyrų atsiliepiimai ir mano patiektos mintys bei samprotavimai apie "Žemės ūkio švietimo" studiją liudija, kad velionis yra atlikęs didelį ir kruopštų darbą. Šitame darbe sutelkta medžiaga gyvenimo ateities eigoje bylos apie iš amžių glūdumos kilusią lietuvių žemdirbių tautą, kurios norai ir troškimai yra tokie dideli ir platus ir jų apimtys ribose telpa tas didysis troškulys veržtis į laisvės ir mokslo aukštumas ir liudyti žmoniškai, kad ir Lietuvai priklauso šios žemės -- plačios penkiuose kontinentuose nedidelis prie Baltijos jūros Nemuno žiotyse kampelis.

Nors 1970 m. rugsėjo mėn. 1 d. paskutinį kartą atsisveikinome su velioniu dr. J. Dauparu, nuėjusiu į kitą karalystę, tačiau savo atliktu moksliniu darbu jis pasilieka tam tikra prasme gyvas gyvųjų žmonių pasaulyje.

laiškį Oro Tarnybos įvedimo 100 metų sukakčiai paminėti. Piešinys -- vėjo rodyklė.

3. Rugsėjo 12 d. -- 6 c. pašto ženklas paminėti 300 metų sukakčiai nuo Pietinės Karolinos kolonizavimo. Piešinys -- įvairūs simboliai, vaizduojantys valstijos augimą.

Pietinė Karolina (South Carolina) guli prie Atlanto vandenyno, į šiaurę yra Šiaurinė Karolina, pietuose -- Georgija. Valsijos plotas 31,055 kv. mylios. Jos sostinė yra Columbia, kiti didesni miestai -- Charleston, Greenville ir Spartanburg. Kraštas nedaug kalnuotas, daug upių, didesnė krašto dalis apaugusi miškais, tarp kurių daug pušų, palmių, kiparisų ir ažuolų. Gyventojų dauguma verčiasi žemės ūkiu. Auginama daug medvilnės, vaisių ir tabako. Didelė gyventojų dalis juodukai. Patys pirmieji baltieji, lankę Pietinę Karoliną, buvo ispanai 1521 m. iš Santo Domingo, 1526 m. jie buvo įsteigę net sodybų, tačiau jas greit paliko, 1562 m. prancūzas Jean Ribault čia bandė apgyvendinti hugenotus, 1566 m. ispanai Parris saloje buvo įkūrę Santa Elena koloniją. Bet tik 1670 m. atvyko iš Anglijos pirmieji nuolatiniai sėslūs gyventojai, kurie čia įkūrė Charles Town (Charleston) miestą, pavadindami jį tuometinio Anglijos karaliaus Charles I vardu. Karalius dovanojo naujakuriams abiejų Karolinos plotus ir pavedė ten įsikurti kaip Anglijos kolonistus. Gyventojų skaičius veikiai augo ir valstija ėmė klestėti. Pietinėje Karolinėje prasidėjo ir pilietinis karas, labai nusilaukęs valstiją.

ČEKOSLOVAKIJA išleido 6 p. ženklų seriją UNESCO skyriuje pagerbti žymiesiems asmenims, kuriems 1970 m. sukako įvairios sukaktys. Čia dedame p. ženklą su Komenskium.

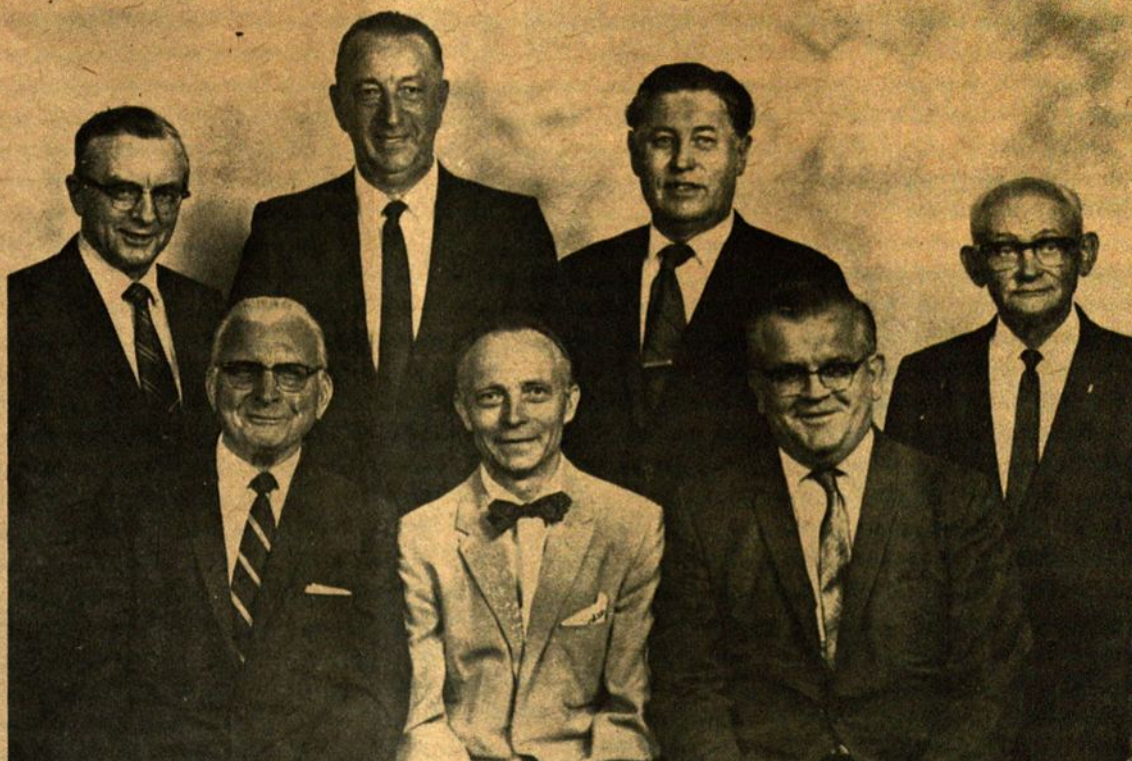
Jan Amos Komenský, lotyniškai vadindėsis Comenius (1592-1670), gimė Moravijoje. Mokėsi vokiečių Heidelbergo universitete. Nuo 1614 m. buvo mokytojas kartu ir moravijų sektos kunigas (vėliau vyskupas). Prasidėjus 30 metų karui, kilnojosi į įvairias vietas, 1628 m. įsikūrė Lenkijoje, kur dirbo gimnazijoje. Buvo kviestas į Švediją ir Angliją ten reformuoti mokyklą, įsigijo garsą kaip pirmas anų laikų Europos pedagogas, švietimo sistemos reformatorius, teologas ir humanistas. Parašė keliolika veikalų lotynų kalba pedagogikos ir didaktikos klausimais bei įvairių vadovėlių. Mirė Amsterdame, Olandijoje. Lietuviškai išleista jo "Didaktica Magna" 1927 m.

MONACO išleido du pašto ženklus paminėti metinėms, kai žmogus pirmą kartą išskėlė koją ant Mėnulio.

40 centimų pašto ženkle parodytas Mėnulio paviršius, dešinėje astronautų ten iškelta Ame-

rikos vėliava, kairėje prezidento J.F. Kennedy atvaizdas (jis pradėjo Mėnulio nusileidimo programą), dešinėje -- prez. Nixono atvaizdas (jis realizavo Mėnulio nusileidimą), per vidurį astronautų ant Mėnulio palikta plaketė, kurioje įrašyta: "Here men from the planet Earth first set foot upon the Moon, July 1969 A.D." -- 80 centimų pašto ženkle parodyti ką tik išlipę ant

Spalio 23-25 d. Chicagoje Balzeko muziejuje lietuvių filatelistų draugija rengia pašto ženklų parodą Lietuvos Steigiamojo Seimo 50 metų sukakties proga. Nuotraukoje jubiliejinės parodos rengimo komitetas. Sėdi iš kairės: Ignas Sakalas, draugijos pirm. Juozas Žygas ir parodos vyr. tvarkytojas Benediktas Jurėnas. Stovi: V. Lesniasukas, E. Petrauskas, A. Baleška ir V. Urbonas.

Mėnulio paviršiaus du astronautai, toliau -- modulis, kairėje apvali plaketė su įrašu APOLLO 11 ir ant Mėnulio nusileidęs erelis (simbolizuojantis modulės pavadinimą "The Eagle").

NORFOLK sala (800 mylių į rytus nuo Australijos) išleido

du pašto ženklus paminėti 200 metų sukakčiai, kai kapitonas James Cook atrado rytinės Australijos krantus ir kitas Pacifiko salas.

James Cook (1728 - 1779) gimė Marton, Yorkshire, Anglijoje, kaip tikinčio sūnus. Pradžioje dirbo įvairius darbus, o būdamas 27 metų įstojo į anglų jūrų karo laivyną. Po keturių metų jis jau buvo kapitonas. Pirmą jo atradimų ir stebėjimų keilonė buvo į šiaurinę Kanadą, kur apžiūrėjo ir smulkiai ištyrė Šv. Lauryno upės žemumą. Labradorą ir Newfoundlandą.

1769 m. iškeliavo į pietus, ištyrė Naujosios Zelandijos ir rytinės Australijos krantus bei įvairias salas, esančias pietiniame Pacifike. 1771 m. buvo dar kartą išsiųstas į tuos vandenius ir į Antarktiką. Grįžęs buvo priimtas į Royal Society ir apdovanotas. 1776 m. vėl išvyko tirti šiaurinę Pacifiką. Pakeliui pasiekė Havajų salas (tuomet nežinotas tik ispanų), nuplaukė į Amerikos pakrantes prie Oregono ir toliau Aliaskos pakrantėmis, rado Beringo sąsiaurį ir tyrinėjo artimesnes pakrantes. Grįžęs į Havajus, 1779 m. laikė

vieno susirėmimo su čiabūvais buvo nukautas. Jo vardu pavadintos salos, sąsiauriai, įlankos, pakrantės ir kalnai.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

SPALIO 4 D. -- LRK Moterų Sąjungos 36 kuopos metinė vakariinė Naujosios parapijos salėje.

SPALIO 31 D. Čiurlionio ansamblio tradicinis balius Šv. Jurgio parapijos salėje.

LAPKRIČIO 7-8 D. Lietuvių Diena. Rengia LB I-os ir II-os Apyl. valdybos.

LAPKRIČIO 26-28 D. Lietuvių Studentų Sąjungos XX visuotinis suvažiavimas Pic Carter viešbutyje.

LAPKRIČIO 28-29 D. Gabija rengia lietuvių grafikų parodą Nauj. parapijos salėje.

GRUODŽIO 12 D. Religinės Šalpos vakaras Naujos Parapijos salėje.

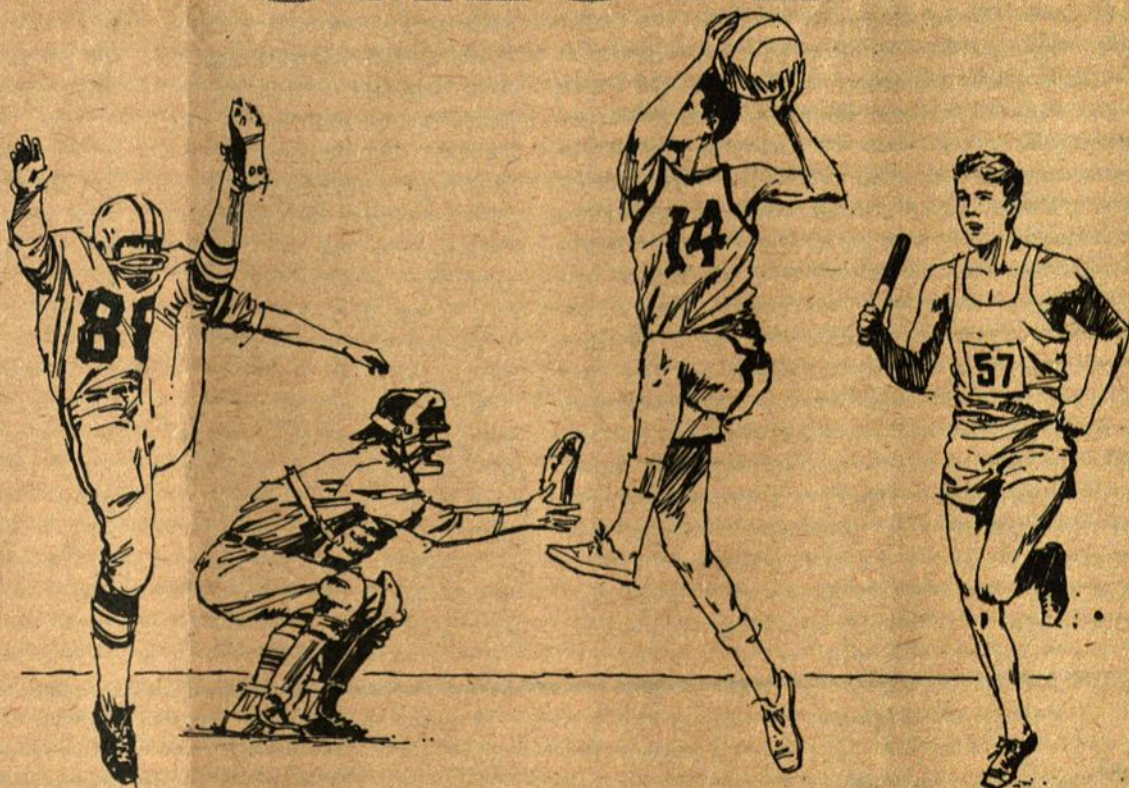
GRUODŽIO 31 D. Naujųjų Metų sutikimas rengiamas LB I-os ir II-os Apyl. valdybos.

VASARIO 20 D. Pilėnų tauto tėvų komiteto tradicinis blynų balius.

RŪPESTIS

J. Augustaitytės-Vaičiūnienės poezijos knyga jau išspausdinta. Gaunama pas leidėją Joną Karvelį, 7026 So. Claremont Ave., Chicago, Il. 60636 ir pas knygų platintojus. Kaina \$3.50.

A SALUTE

TO HIGH SCHOOL ATHLETICS

To kick-off the 1970 High School Football Season, we are offering a beautiful 50" x 60" PLAID STADIUM BLANKET with vinyl carrying case. Its just the thing for those cool autumn nights at the stadium and its yours for opening a new savings account for \$250 or more, or for adding \$250 to an existing account. The attractive carrying cases are available with some local High School team insignia.

This offer expires October 31, 1970...
limit one (1) blanket per account...
no mail requests, please.

5% daily interest on passbook savings...
ask about our Savings Certificate plans, paying from 5 1/4% to 7 1/2%.

813 EAST 185TH STREET / 481-7800
6235 ST. CLAIR AVENUE / 431-5670
25000 EUCLID AVENUE / 261-1200
28000 LAKE SHORE BLVD. / 731-1200
6135 WILSON MILLS ROAD / 449-2900

ST. CLAIR SAVINGS

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• T. Blinstrubas, ALT S-gos pirmininkas, M. Šimkus, ALT S-gos išdininkas, adv. A. Lapinskas ir dail. Vl. Višeikis praėjusį savaitgalį buvo atvykę į Clevelandą dalyvauti visuomenės veikėjo, rašytojo ir laikraštininko K. S. Karpius pagerbime.

Apie šį pagerbimą, kuris gražiai praėjo, plačiau bus kitame numeryje.

• Tėv. A. Bernatonis, Vasario 16 gimnazijos bendrabučio statybos vajeus pirmininkas, šiuo metu yra apsisostojęs Clevelande ir organizuoja paramą Vasario 16 gimnazijai.

Praeitą savaitę, lydimas Ed. Stepo apsilankė Dirvoje. Norintieji su juo susisiekti gali skambinti telef. 261-3413.

PIRMIEJI ŠIMTAI VASARIO 16-TOS GIMNAZIJOS BENDRABUČIO STATYBAI

Klebonas Antanas Petrauskas — 250 dol.

Vytautas Vebeliūnas — 200 dol.

Po šimtą dolerių aukojo: prof. dr. Jokūbas Stukas, Marytė Shalins, kun. Vik. Dabušis, kun. J. Pakalniškis, kun. Vyt. Pikturina, kun. Ant. Račkauskas, prelatas Pr. Jūras, prelatas Vyt. Balčiūnas.

Kun. Leonas Klimas — 50 dol. ir daug kitų mažesnių aukomis.

Nuo rugsėjo mėn. 13 d. iki rugsėjo 23 d. Tėv. Bernatonis gavo statybai ir persiuntė gimnazijai aukų viso 1562 dol.

Vasario 16-tos gimnazijos bendrabučio statybai aukotojai bus agerbti:

30 dol. aukotojai bus įrašyti į garbės knygą.

100 dol. aukotojai bus įrašyti į garbės lentą bendrabučio sienoje.

1000 dol. aukotojų por-

TAI BUVO PRIEŠ 35 METUS... K. S. Karpius vadovaujamas Clevelando artistų ratelis, veikęs 1930-1940 m., greta O. Karpinės įsteigto Jaunosios Birutės choro. Savo pastatymuose ratelis vaidindavo Karpius parašytus veikalus. Režisuodavo pats Karpius, kartais gaudamas talkos iš Stasio Pilkos, Juozo Olšausko, Karolio Sarpaliaus ir adv. Nado Rastenio. Kai reikėdavo jaunesnių aktorių imdavo iš Jaunosios Birutės choro. Nuotrauka padaryta po vaidinimo "Gegužinė Lietuvoje", kurią K. S. Karpius parašė sugrįžęs iš Pasaulio Lietuvių Kongreso, vykusio 1935 m. Kaune. Šį veikalą režisavo adv. Nadas Rastenis.

Mielą K. S. KARPIŲ, švenčiant

75 metų amžiaus šventę.

Sveikiname ir linkime daug svei-

kiausių, laimingiausių ir žinoma, dar-

bingiausių metų.

Alice ir Edmundas
M a z i a i

tretai bus tūkstantininkų vinetėje pakabinti bendrabučio salėse ir išsiuntinėti tūkstantininkams.

1500 dol. aukotojų pavadėmis bus pavadinti atskiri bendrabučio kambariai.

• Arenoje šį ketvirtadienį, spalio 1 d., 8 v. v. susitiks wrestling čempionai The Sheik ir Great Igor ir aštuoni kiti imtininkai. Bilietai nuo 4 iki 2 dol. gausiami Arenos kasoje, 3717 Euclid Ave.

• May Co. patalpose mieste nuo rugsėjo 29 iki spalio 6 vyks paroda "Creative Stitchery 1970", pristatyta Cleveland Embroiders Guild.

• Joseph J. Naha, Common Pleas Court teisėjui, Pick Carter viešbutyje spalio 4 d., 6:30 v. v. artistas Danny Thomas įteiks ALSAC žymenį, už didelę paramą St. Jude ligoninei, kuri pasižymi kovoje su leukemija.

NUŽUDYTA LIETUVAITĖ

Zuzana Dolinskaitė 22 m. amžiaus, Western Reserve Universiteto studentė buvo nužudyta rugsėjo 27 d. Jos tėvai gyvena Maplewood, N. J. Sužalotą kūną rado krūmuose, netoli autobuso sustojimo vietos prie Euclid Blvd. ir Cedar Rd. Ji studijavo ligonių maisto paruošimą (hospital dietician). Praktiką atlikinėjo St. Luko ligoninėje.

MIRĖ

Rugsėjo 26 d. mirė Juozas Vilčinskas, ilgametis Clevelando organizacijų veikėjas, Dirvos rėmėjas. Paliko žmoną ir 2 dukters.

PARDUODAMAS NAMAS

Euclid Colonial arti Lake Shore Blvd. 3 miegamieji, mūrinis, 1½ vonios, 2 automobilių garažas. Puikiai stovyje. Prašo \$33,900. Skambinti po 5 val. RE 1-6140. (72-73)

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

SVEIKINIMAI K.S. KARPIUI 75 m. amžiaus sukakties proga

Didžiai Gerbiamas, Malonus Jubiliate,

Su pasigėrėjimu patyriau iš spaudos, kad Clevelande rengiamas Jūsų deimantinės amžiaus sukakties minėjimas ir Jūsų pagerbimas.

Šiąja taip šaunia Jūsų amžiaus sukakties proga giliai nuoširdžiai Jus sveikinu.

Jūsų veikla JAV lietuvių išeivijoje yra gražus, kilnus pavyzdys visoms lietuvių kartoms. Krutėjote lietuvių išeivijos, lietuvių tautos, Lietuvos labui jaunatvėje. Tebedirbate ir dabar, kada Jūs esate pagerbiami deimantinės amžiaus sukakties proga.

Savo gyvenimo eigoje Jūs daug nusipelnėte, kaip visuomenės veikėjas, žurnalistas-redaktorius, kultūrininkas-rašytojas.

Su pagarba linkiu Jums dar ilgai, ilgai spinduliuoti energingu, jaunatvišku dinamizmu ir darbuotis sėkmingai lietuvių tautos bei Lietuvos labui.

Prie mano sveikinimų ir linkėjimų visa širdimi jungiasi ir Ponia O. Kajeckienė.

Ilgiausių metų!

J. Kajeckas,
Lietuvos Atstovas

Dear Mr. Karpius:

I was informed of your many contributions and the great services that you have provided to the community.

I would like to add my congratulations and best wishes on this occasion of your well deserved testimonial from the Lithuanian community.

Sincerely,

William B. Saxbe
United States Senator

Congratulations on being 75 years young. Wish I could be there with you tonight. Your many civic contributions have been outstanding, and serve as an example for all Americans.

Congressman

Robert Taft, Jr.

Didžiai Gerbiamas Jubilejate,

Jūsų garbingo amžiaus sukakties proga, prašau priimti mano ir visos Amerikos Lietuvių Tarybos vardu nuoširdžiausius sveikinimus ir geriausius linkėjimus ilgus metus dirbti lietuvių visuomenei ir Lietuvos labui.

Amerikos Lietuvių Taryba didžiai vertina mielojo jubiliejaus atliktus darbus šią organizaciją kūriant ir ilgus metus joje dirbant jos nariu, taip pat didžiai įvertina Jūsų atliktus darbus spaudoje ir bendrai lietuvių visuomeninėje veikloje.

Ilgiausių ir darbingiausių metų...

Su tikra pagarba

Jūsų

Eugenijus A. Bartkus

Amerikos Lietuvių Tarybos Pirmininkas

• Prieš atnaujinami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

Agonija išpirkta per vieną sekmadienį (35 egz.). Kloko vedėjas pasakoja, kad jis turėjęs iš kai kurių asmenų atpirti.

Darbininkas, 1966

Užguliau ant J. Gliados Agonijos ir perskaičiau per vieną dieną.

Jurgis Sk.

(Tėviškės Žiburiai, 1966)

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED
AUTOMATIC PRESS OPERATORS
To run automatic presses
2nd shift

For medium size stamping plant. Experienced on small & medium stamping.

Good wages, steady work & fringe benefits.

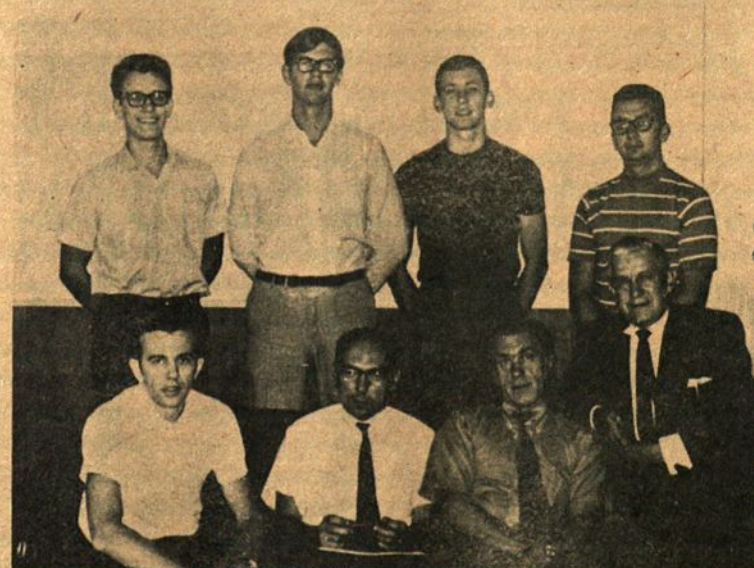
PARAMOUNT FABRICATING CO.
13595 Helen Detroit, Mich.
(313) 365-6600

An Equal Opportunity Employer (67-73)

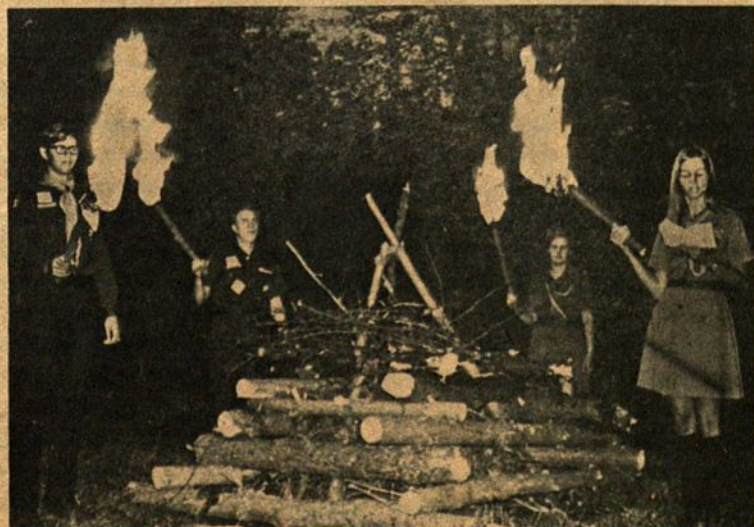
ALUMINUM
DIE CAST OPERATOR

Opening on first shift for experienced aluminum die cast operator, good incentive rates, complete insurance program, permanent employment. Applications accepted Mon.-Fri. 8 a.m. to 5 p.m.

ALUMINUM & ZINC DIE CAST CO.
262 Matzinger Rd., Toledo, Ohio
(68-74)

Clevelando Pilėnų tunto vadovybė. Sėdi iš kairės: E. Jakulis, tunt. A. Meilus, V. Staškus ir V. Bacevičius, Stovi: R. Vasys, K. Giedraitis, R. Staškus ir A. Simantis.

Vasaros pabaiguvėms Clevelando Neringos ir Pilėnų tuntas uždegė laužą, skirtą tėveliams ir bičiuliams. Į laužą susirinko arti 200 jaunimo ir jų draugų. Nuotraukoje prie laužo su fakelais (kairėje) K. Giedraitis ir V. Staškus, (dešinėje) N. Kersnauskaitė ir E. Giedraitytė, V. Bacevičiaus nuotrauka

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

5¼% CERTIFICATE OF DEPOSIT
\$5,000 minimum — 6 months maturity
5¾% CERTIFICATE OF DEPOSIT
\$5,000 minimum — 1 year maturity
6% CERTIFICATE OF DEPOSIT
\$10,000 minimum — 2 year maturity

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

EUG. BARTKUS PASITRAUKIA

Teko patirti, kad inž. E. A. Bartkus, eilę pastarųjų metų Amerikos. Lietuvių Tarybos Pirmininkas, pakartotinai pareiškęs ateinančią kadenciją į ALT Valdybą nekandidatuosias.

• Dirvos novelės konkursui gautos šios novelės: Gailė — Savaitgalo žmona ir Norimas — Tykliai Nemunėlis teka.

• Dr. Juozas Kazickas, žinomas visuomenininkas ir finansininkas, Nixono vyriausybės yra pakviestas Smulkiosios pramonės administracijos patarėjų komisijos nariu New Yorke. Toms pareigoms įvairiose vietovėse yra pakviesti 29 asmenys, priklausą įvairioms tautinėms grupėms.

• Respublikonų partijos tautinių grupių atstovų antroji konferencija įvyks Washingtone 1970 m. spalio 1, 2 ir 3 dienomis.

METINĖ ŠVENTĖ WORCESTERY

Spalio 3 ir 4 dienomis Akademinių Skautų Sąjūdžio Worcesterio skyrius ruošia savo metinę šventę — rajono suvažiavimą Mainionio parke, 52 So. Quinsigamond Ave., Shrewsbury, Mass.

Programoje numatoma paskaitos, diskusijos, meno paroda abi dienas ir koncertas vakaras šeštadienį, spalio 3 d., 7 val. vak.

Pagrindinė paskaita skaito fil. dr. V. Mantautas.

Meno parodoje dalyvauja vietos jaunosios pajėgos: Elvyra Staraitė, Rasa Chirienė-Dabrilaitė, Dalia Jakubauskienė-Pipiraitė ir Jonas Parulis.

Koncerto programa išpildo Montrealio Aušros Vartų Choro Oktetas, vadovaujamas Colombe Pelletier ir solistas A. Keblys. J. Pal.

DETROIT

LITERATŪROS VAKARAS DETROITE

Detroito Lietuvių Kultūros Klubas rengia vietos lietuvių rašytojų literatūros vakarą, kuris įvyks š. m. spalio mėn. 4 d., sekmadienį, 4 val. p. p. Tarptautinio instituto patalpose — 111 East Kirby. Tai bus pirmas toks literatūrinis vakaras, kuriame dalyvauja trijų generacijų rašytojai—poetai. Yra džiugu, kad tarp vyresniųjų rašytojų matysime ir girdėsime jaunasias rašto jėgas. Taip dr. V. Kudirka sakė, kad jeigu vieną stulpą išgrįaua, tuojau reikia statyti jo vieton kitą. Nors dar negriūva senieji stulpai, tačiau malonu žinoti, kad jau rengiasi nauji daržai ir iš jų gražūs vaisiai.

Klubo valdyba kviečia Detroito ir apylinkių lietuvišką visuomenę gausiai dalyvauti kultūrinėje dvasinėje popietėje. Šiame literatūros vakare pasirodys su savo kūryba šie rašytojai: Marija Sims, Ingridė Damuzytė, Vytautas Alantas, dr. Kęstutis Keblys ir gal Baly Gražulis, nors jo sveikata kiek sušlubavo.

A. Musteikis

ATSIŪSTA PAMINĖTI

LIETUVOS APYSAKOS.

Herman Sudermann. Vertimas V. Volerto. Išeido Lietuviškos Knygos Klubas. 132 psl. Kaina 3 dol.

RAUDONASIS AMARAS. Ona Alginienė. Tikrovės romanas. Išeido ALVUDAS. 465 psl. Kaina nepažymėta.

AUKOS DIRVAI

Atnaujinami prenumeratorų ir kitomis progomis aukojo šie Dirvos skaitytojai:

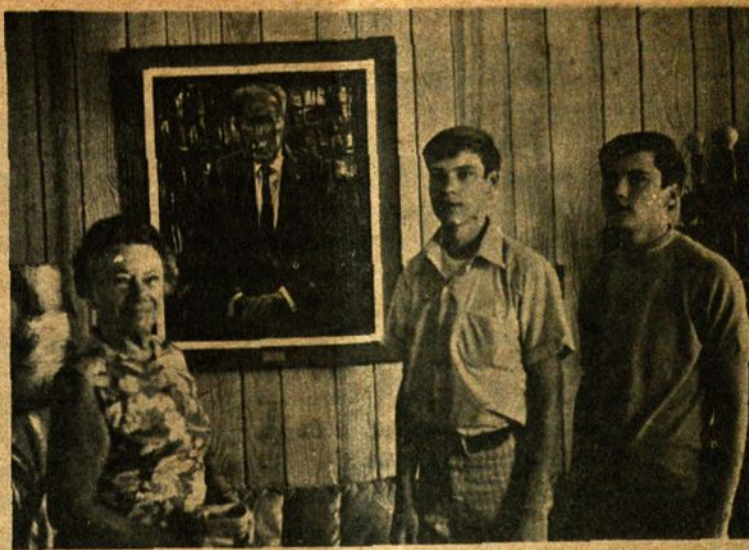
M. Leškys, San Pedro 2,00
J. Barzevičius, Toronto 2,00
J. Raukty, Santa Monica 2,00
I. Banienė, Bloomfield 2,00

A. A.

ANTANUI SENIKUI

mirus, jo žmoną DANUTĘ, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Mara ir Tadas Jurciai

Ponia M. Bačiūnienę Tabor Farmoje aplankė jos jaunieji bičiuliai Stanley ir Robertas Balzekai, prieš išvykdamį testuoti M. Bačiūnienę jų tėvą, St. Balzeką. Lietuvių kultūros muziejaus Chicagoje savininką, pažįstantį nuo jo kūdikystės dienų. Ji palinkėjo jaunuoliams, be kitų kalbų gerai išmokti ir savo senelių ir tėvų gimtąją lietuvių kalbą, kuria ypač gražiai tebekalba jų motina, Irena, gimusi Radvilaitė.

St. Balzeko, jr. nuotrauka

NUOTAikingas ALTS CHICAGOS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Po vasaros poilsavimo pirmasis ALTS-gos Chicago skyriaus susirinkimas įvyko rugsėjo 20 d. Jį pradėjo ir dariniai pirmininkavo valdybos pirmininkė Ona Biežienė.

Susikaupimu pagerbti mirusieji visuomenininkai: Antanas Senikas, buvo. Sąjungos Valdybos vicepirmininkas ir dr. Juozas Dauparas, šio skyr. aktyvus narys, LTN direktorius ir kt. org. narys, rėmėjas.

Pirmininkė pristatė šios kadencijos sk. valdybą, būtent: Eleną Matutienę, vicepirmininkę, Eleonorą Valiukėnienę, sekretorę, Stefaniją Rudokienę, išdininę, Severiną Juškuviene ir Eglę Vilutienę, vald. narses kult. parengimams, Bronę Kalvaitienę ir Ireną Krapauskienę, vald. narses socialiniams parengimams.

Pirmininkė užtikrino, kad valdyba dės visas pastangas sk. veiklą suaktyvinti, teikiant jam kultūrinį, socialinį pobūdį. Susiduriama su tokiems reikalams reikiamos salės stoka. Susirinkime džiaugsmingai sutiko žinią, esą Lietuvių Tautinių Namų Valdyba šiomis dienomis Marquette Parko rajone išsinuomuoja savo biuruipatalpas, kuriose greita biuro būianti ir susirinkimams, mažiems pobūviams salė. Ja galėsian-

čios naudotis ir kitos organizacijos. Smulkesnis sk. veiklos programos svarstymas atidėtas kitam susirinkimui.

Po organizacinių reikalų, trumpoje apimtyje dr. S. Biežis supažindino susirinkimo dalyvius su žmogaus širdimi, jo sios paskirtimi bei sutrikimais viso organizmo sistemoje. Susirinkimo dalyviai dėmesingai iš klausė realias prelegento mintis ir ypač patarimus, kaip kiekvienas turėtų kontroliuoti savo širdį, norint ją apsaugoti nuo ankstyvo sutrikimo.

Po paskaitos, pirmininkė O. Biežienė pakvietė narius prie čia pat skoningai ir stilingai padengtų stalų kavai, užkandžiui ir grupiniams pokalbiams. Vos susėdus publikai į vietas, salėje suskamba telefonas ir visi sužūrė į tą pusę, pradeda sekti nuotaikingą vaizdelį, parašytą D. Biežienės ir perteikiamą aktorės Eglės Vilutienės. Eglės pasakojimas savo draugei išpūdzį iš Chicago Lietuvių Operos vakaro buvo toks natūralus, meniškasis ir drauge sarkastiškasis, kad klausytojuose sukėlė daug skanaus juoko. Aktorė palydėta plojimų audra.

Bendrai visa susirinkimo popietė josios dalyviams buvo nuotaikinga maloni atgaiva. (v)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Jūs džiaugsitės
gyvenimu daugiau
su State Savings

MĖNESINIŲ ČEKIŲ

Mes siūsiame Jums čekį sekantį mėnesį — ir kiekvieną mėnesį — kol jūs pasakysite mums sustoti!

Tik investuokite \$1,000 ar daugiau į State Savings taupymo sertifikatus — Jūs uždirbsite milijinišką 5.25% per metus, išmokamus Jums (ar kam kitam nurodytumėte) su MĖNESINIŲ ČEKIU.

Skambinkit ar atsitikt pilnom
smulkesniam nemokamo
patarnavimui!

State Savings
AND LOAN COMPANY
4065 Mayfield Rd., South Euclid
11623 Buckeye Rd., Cleveland
30500 Lake Shore Boulevard, Willowick

Visiems aukojusiems Dirva nuoširdžiai dėkoja.

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiu įteikti data: 1970 metų spalio 1 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta

Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

LIETUVIŲ KANKINIŲ KOPLYČIA

SV. PETRO BAZILIKOJE ROMOJE

JAU DEDIKUOTA

Jos įrengimo išlaidos dar reikalingos jūsų aukos. Įamžinkite save ir savuosius šio paminklo kūrėjus šiačiūje.

Savo auką siųskite:

LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND
2701 West 68th Street
Chicago, Ill. 60629

Tel. HY 7-4677

- vestuvės: SPALVOTA ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
 - portretūra
 - meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai
- 422 MENAHAN St. — Ridgewood, N. Y. 11237

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2100-9

TRYs MODERNIOS KOPLYČIOS